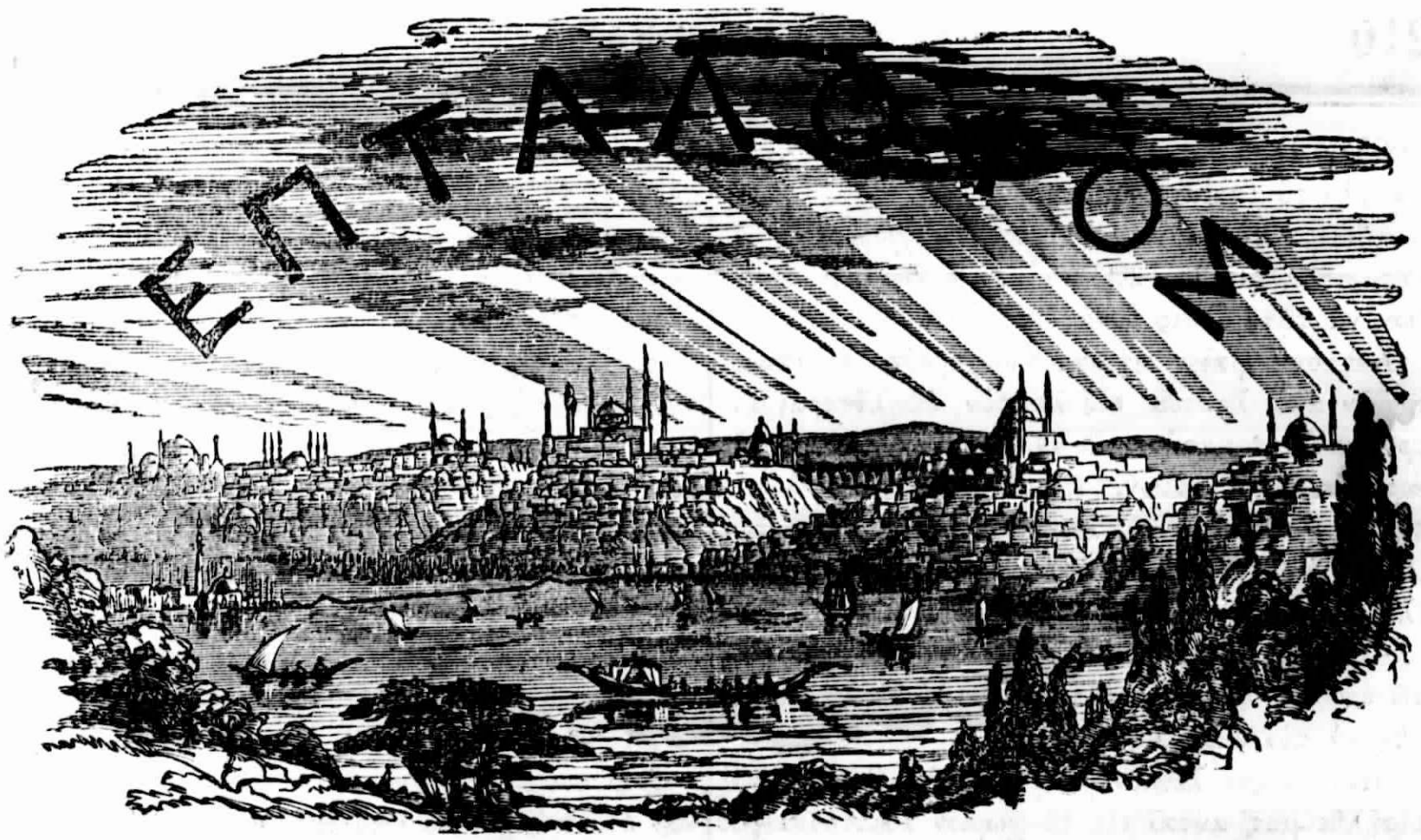

20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1863. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 14.

Ο ΜΑΓΙΚΟΣ ΑΥΛΟΣ.

(Ἀγγλικὴ παράδοσις).

Καλοκάγαθος Μπάρμπα-Θωμᾶς ὡδοιπόρει ἐν ἡσυχίᾳ, ὀχούμενος ἐπὶ τοῦ γηραιοῦ ὄνου του, ὅτε κατὰ τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ τῶν τριῶν Κοράκων ἀπαντᾷ γέροντά τινα νάννον, ἄθλιον καὶ ῥακένδυτον.

« Αἴ! φίλτατε Θωμᾶ, κράζει ὁ μικρὸς γέρων, ἔχεις λαμπρὸν ὄνον, ὡραῖον ἐρυθρὸν ἐφίππιον καὶ νέαν μάστιγα, ἐνῷ ἐγὼ τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἔχω. Θέλεις νὰ μὲ παραχωρήσῃς διὰ μίαν στιγμὴν ὅλα αὐτά, διότι εἶμαι ἀφανισμένος ἀπὸ τὴν κούρασιν καὶ δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ περιπατήσω;

— Ὁ ὄνος, τὸ ἐφίππιον καὶ ἡ μάστιξ μου, ἀπεκρίθη ὁ Μπάρπα-Θωμᾶς, εἶνε ὅλη μου ἡ κληρονομία· ἀλλὰ πρὸς μνήμην τοῦ πατρός μου, ὅστις ἦτο πτωχὸς ὡς σὺ καὶ μικρὸς ὡς σὲ, σοὶ τὰ παραχωρῶ εὐχαρίστως, ἀφοῦ μάλιστα βλέπω ὅτι δὲν δύνασαι πλέον νὰ περιπατήσῃς. Χάρις τῷ Θεῷ, τὰ πόδια μου βαστοῦν ἀκόμη, καὶ ὁ πατήρ μου ἀποθνήσκων ἐνθυμοῦμαι ὅτι μὲ παρήγγειλε νὰ κάμνω ὅσον δύναμαι τὸ καλόν.

— Θωμᾶ, εἶσαι κάλλιστος ἄνθρωπος, ἀπεκρίθη ὁ νάννος. Δέχομαι τὸ δῶρόν σου, ἀλλὰ πρὸς ἀντάλλαγμα τῆς μάστιγός σου θὰ σοὶ δώσω ἓν τόξον, τὸ ὁποῖον θὰ ἠμπορῇ νὰ κτυπᾷ πᾶν ὅ,τι σημαδεύσῃς· ἀντὶ τοῦ ὄνου σου θὰ σοὶ δώσω ἕνα αὐλὸν, ὅστις θὰ κάμνῃ νὰ χορεύωσιν ἑκόντας ἀέκοντας πάντας ἐκείνους, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἤθελες παίξει αὐτόν· πρὸς ἀντάλλαγμα δὲ τοῦ ἐφιππίου σου σοὶ παραχωρῶ τὸ δῶρον τοῦ νὰ τύχῃς μιᾶς εὐνοϊκῆς συγκαταθέσεως εἰς πᾶσαν σημαντικὴν χάριν, ἣν ἤθελες ζητήσει παρ' οἱουδήποτε δυνατοῦ τῆς γῆς. »

Ὁ Θωμᾶς, ἀφοῦ ἐνηγκαλίσθη περιπαθέστατα τὸν γηραιὸν σύντροφόν του, τὸν ὄνον, παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν νάννον, καὶ ἀπῆλθε πεζοπορῶν μετὰ τοῦ τόξου καὶ τοῦ αὐλοῦ του.

Μετ' ὀλίγον συνήντησεν ἐντὸς δάσους τινὸς Ἰουδαῖον τοκογλύφον, θρηνοῦντα πικρῶς.

« Τί ἔχεις καὶ κλαίεις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, γέρον Σαλομών; ἠρώτησεν ὁ Θωμᾶς.

— Ἄ! καλέ μου ἄνθρωπε! παρατηρεῖς ἐκεῖ ἐπάνω ὑψηλὰ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ δένδρου τούτου μίαν κακότροπον κίσσαν, ἥτις πετᾷ; ἥρπασε τὸ βαλάντιόν μου καὶ τὸ κρατεῖ εἰς τὸ ῥάμφος της!

— Τί μὲ δίδεις νὰ ῥίψω ἀμέσως εἰς τοὺς πόδας σου τὴν κίσσαν μετὰ τοῦ βαλαντίου;

— Τρία χρυσᾶ σκοῦδα, κατάστιλπνα καὶ νεωστὶ κεκομμένα, εἶπεν ὁ Ἑβραῖος.

Ὁ Μπάρπα-Θωμᾶς ἔρριψε τὸ βέλος, ἡ κίσσα διεπεράσθη καὶ ἔπεσεν αὐθωρεὶ κατὰ γῆς, ὁ δὲ Ἑβραῖος ἐρρίφθη ἀπλήστως ἐπὶ τοῦ βαλαντίου του, τὸ ὁποῖον ἔχωσε τάχιστα ἐντὸς τῆς ζώνης του· ἀπεμακρύνθη δὲ χωρὶς νὰ δώσῃ τὰ τρία

σκοῦδα, ἀλλὰ μυκτηρίζων μάλιστα τὸν χωρικὸν διὰ τὴν εὐπιστίαν του.

« Τώρα σὲ κάμνω καὶ χορεύεις χωρὶς νὰ θέλῃς, παράνομε Ἰουδαῖε! » εἶπεν ὁ Θωμᾶς, ἀρχίζων νὰ φυσᾷ ὅλαις δυνάμεσι τὸν αὐλόν του.

Καὶ ὁ Ἑβραῖος ἤρχισε νὰ χορεύῃ ἀκουσίως, πηδῶν ἀπὸ λεπτοῦ εἰς λεπτὸν ὑψηλότερα, εἰς τρόπον ὥστε κατήντησε νὰ αἰωρῆται μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν δένδρων. Περικεχυμένος ἀπὸ ἱδρῶτα, ἐπνίγετο ἀπὸ τὴν κίνησιν καὶ τὸν βῆχα, ἕως οὗ ἠναγκάσθη νὰ κράξῃ μετ' ἀγωνίας: « Ἔλεος! ἔλεος! σοὶ δίδω τὰ τρία σκοῦδα! »

Ὁ Θωμᾶς ἔπαυσε τοῦ νὰ παίζῃ, ὁ δὲ Ἑβραῖος τῷ ἔδωκεν ἀμέσως τὰ τρία σκοῦδα, ἀλλ' ὡρκίσθη νὰ τὸν ἐκδικηθῇ.

Ἠκολούθησε λοιπὸν μακρόθεν τὸν Θωμᾶν, καὶ εἰσῆλθε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ χωρίον Γκι-τόβν. Ἐκεῖ, παρουσιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ δημάρχου, τῷ εἶπε: « Βλέπεις, αὐθέντα, τὸν τυχοδιώκτην ἐκεῖνον μουσικόν, ὅστις ἀγοράζει λεπτοκάρυα εἰς τὴν ἀγοράν; μὲ ἔκλεψε τρία σκοῦδα. »

Ὁ δήμαρχος διέταξε νὰ συλλάβωσι τὸν Θωμᾶν, πρὸς ὃν ἀπηύθυνεν ἐρωτήσεις τινάς· οὗτος δὲ ἀπήντησεν ἁπλούστατα καὶ χαμογελῶν:

« Ἔπαιξα ἕνα ὡραῖον σκοπὸν μὲ τὸν αὐλόν μου, καὶ ὁ Σαλομὼν τόσον ηὐχαριστήθη, ὥστε ἐχόρευσε μὲ ὅλην τὴν διάθεσίν του, καὶ μοὶ ἔδωκε πρὸς ἀμοιβὴν τρία σκοῦδα.

— Γνωρίζω τὸν Σαλομῶντα, ἀπήντησεν ὁ δήμαρχος, ὅστις ἦτο αὐστηρότατος καὶ κακίστης διαθέσεως· δὲν ἀγαπᾷ ποσῶς τὴν μουσικὴν, καὶ δὲν εἶνε ἀπὸ ἐκείνους οἵτινες δίδουσι τρία χρυσᾶ σκοῦδα δι' ἓν μουσικὸν μέλος, ἔστω καὶ τὸ λαμπρότερον. Λοιπὸν ὄχι μόνον κλέπτης εἶσαι, ἀλλὰ καὶ ψεύστης καὶ ἀπατεών. Εἰς τὴν ἀγχόνην ἀμέσως! »

Ὁ ταλαίπωρος Θωμᾶς ὡδηγήθη εἰς τὴν ἀγχόνην, καὶ ἐνῷ κατεγίνοντο πρὸς ἑτοιμασίαν τοῦ ἐκ καννάβεως λαιμοδέτου του, στραφεὶς πρὸς τὸν δήμαρχον εἶπε:

« Κύριε δικαστά, ὡς μοναδικὴν χάριν ταύτην ζητῶ νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃς, νὰ παίξω ἕνα ἦχον πρὶν ἀποθάνω.

— Μὴ τὸν ἀφήσῃς νὰ παίξῃ, Κύριε δήμαρχε, ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰσραήλ! ἔκραξεν ὁ Ἑβραῖος· ἄλλως, εἴμεθα ὅλοι χαμένοι! »

Ἀλλ' ὁ δήμαρχος δὲν ἠννόει τίποτε ἐξ ὅσων ἔλεγεν ὁ Ἑβραῖος, ἄλλως δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῇ μίαν χάριν εἰς τὸν Θωμᾶν, ὅστις μετήρχετο αὐτὴν τὴν φορὰν τὸ τρίτον χάρισμα, ὅπερ ἐδωρήσατο αὐτῷ ὁ νάννος. Ἤρξατο λοιπὸν εὐθὺς νὰ παίζῃ ἕνα ὡραῖον σκοπὸν, καὶ ὁ δήμιος ἤρχισε πάραυτα νὰ αἰσθάνεται κνισμοὺς εἰς τοὺς πόδας καὶ νὰ χορεύῃ, εἶτα δὲ τὸν ἐμιμήθη ὁ βοηθός του, κατόπιν ὁ Ἑβραῖος, ἀκολούθως αὐτὸς ὁ δήμαρχος, οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἀκόλουθοί του ὅλοι ἀνεξαιρέτως· εἰς τρόπον ὥστε, ἐν διαστήματι ὀλίγων λεπτῶν, τὸ σανίδωμα τοῦ ἰκριώματος μετεβλήθη εἰς αἴθουσαν χοροῦ. Ὁ λαὸς, βλέπων τὰ γινόμενα, ἐξεπλήσσετο μεγάλως, πλὴν δὲν ἤργησε νὰ αἰσθανθῇ καὶ αὐτὸς ἐπίσης γαργαλισμοὺς εἰς τὰς κνήμας, καὶ ἤρχισαν πάντες νὰ χορεύωσιν ἐπὶ τῆς πλατείας, εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ ἐπὶ τῶν παραθύρων, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. Οὕτω δὲ, ὡς ἐξ ἠλεκτρικῆς συμπαθείας, ἡ μανία τοῦ χορεύειν μετεδόθη εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ μαγείρου τοῦ στρέφοντος τὸ ψητὸν πρὸ τῆς ἑστίας, καὶ τοῦ πάσχοντος ἀπὸ ποδαλγίαν γέροντος, τοῦ ἐξαπλωμένου εἰς τὸ παμπάλαιον θρονίον του.

Τότε ὁ Θωμᾶς εἶπεν εἰς τὸν Ἰουδαῖον: « Ὁμολόγησον ὅτι σὺ εἶσαι ὁ κλέπτης· ἄλλως, θὰ σὲ κάμω νὰ ξεψυχήσῃς ἀπὸ τὸ χοροπήδημα! »

Καὶ ὁ Ἑβραῖος ἐμαρτύρησε τότε δημοσίᾳ ὅτι κατηγόρησε ψευδῶς τὸν ἀθῶον χωρικόν.

Ὁ Μπάρπα-Θωμᾶς ἐν τούτοις ἐξῆλθεν ἀνενόχλητος ἀπὸ τῆς πόλεως, παίζων πάντοτε τὸν μαγικὸν αὐλόν του καὶ ἠλεκτρίζων δι' αὐτοῦ ἕως καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα. Ἦτο ἤδη πολὺ μακρὰν, καὶ τὸ Γκι-τόβν ἐχόρευεν ἀκόμη· ἴσως δὲ ἔκτοτε οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου αἰσθάνονται ὑπέρμετρον κλίσιν εἰς τὸ χορεύειν.

Ῥ.

ΚΙΝΕΖΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Β'.

ΟΥΔΕΙΣ πλέον ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ συνοικεσίου τοῦ ταγματάρχου Φο-χι-λὸ μετὰ τῆς Λεϊνίας· ἄλλως τε, τὰ κινήματα τοῦ Ἀγγλο-Γαλλικοῦ στόλου ἀπησχόλουν ὅλην τὴν προσοχὴν τῶν Κινέζων. Τὴν 58 Δεκεμβρίου τοῦ 1857 χιλιὰς στρατιωτῶν ἐκ τῆς μεταβατικῆς Γαλλικῆς λεγεῶνος, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ 59 Βρεττανικοῦ συντάγματος, ἀπεβιβάζετο εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Κέππερ· περὶ μεσημβρίαν δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἔστηνον τὰς κανονιοστοιχίας των ἔμπροσθεν τοῦ φρουρίου Λὺν, εἰς ὃ ὁ ταγματάρχης Δεπαιλλιέρος εἰσεχώρει πρῶτος καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ἑνὸς λόχου διά τινος μεγάλης ὀπῆς.

Τὴν ἐπαύριον οἱ πολιορκηταὶ κατέλαβον τὰ ἐπὶ τῆς Καντῶνος ἐπικείμενα ὑψώματα. Ὁ Νὰγκ-Χὶ, ὅστις εἶχε συντελέσει πολὺ διὰ τῆς γενναιότητός του εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ πύργου Λὺν καὶ τὴν τοῦ Σιτυχίλλ, ἐπανέφερε τοὺς ἄνδρας του ἐν καλῇ τάξει ἐντὸς τῆς πόλεως· ἔπειτα ἔδραμεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Οὐὰμ-πού, τὴν ὁποίαν ἐφοβεῖτο μήπως εὕρει πυρπολημένην ἀπὸ τοὺς ὅλμους καὶ τὰς βόμβας τῶν πολεμίων. Ἡ οἰκία ἦτο μὲν ἀκεραία, ἀλλ' ἔρημος· ἡ Λεϊνία εἶχε καταφύγει εἰς τὸν οἶκον ἑνὸς τῶν συγγενῶν της, ὁ δὲ Οὐὰμ-πού ἐφυλακίσθη κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Τοποτηρητοῦ Γὲχ, χωρὶς κανεὶς νὰ γνωρίζῃ τὸ αἴτιον.

Ὁ νέος λοχαγὸς διηυθύνθη ἀμέσως εἰς τὴν φυλακὴν, τῆς ὁποίας αἱ θύραι τῷ ἠνοίχθησαν χάρις εἰς τὸν βαθμόν του καὶ τῇ δυνάμει ἀργυρῶν τινων νομισμάτων. Μετ' ὀλίγον εὑρίσκετο ἐντὸς τοῦ δεσμωτηρίου, ὅπου ἐστέναζεν ὁ ἔμπορος τῶν ῥιπιδίων· ἅμα δὲ εἶδεν οὗτος τὸν Νὰγκ-Χὶ εἰσελθόντα ἀνέστη, ἐκφέρων κραυγὴν χαρᾶς τοιαύτην, ὁποίαν ἐκπέμπει ὁ ναυαγήσας ἐκεῖνος ὅστις, ἐνῷ νομίζει ὅτι θέλει καταβροχθισθῇ ἀπὸ τὰ κύματα, αἴφνης αἰσθάνεται γῆν ὑπὸ τοὺς πόδας του.

« Ἔντιμε νεανία! ἀνέκραξε, σὲ εἶμαι εὐγνώμων διότι δὲν μὲ ἐγκατέλιπες εἰς τὴν δυστυχίαν, καὶ διότι ἐλησμόνησες τὰ αἴτια τῆς δυσαρεσκείας, τὰ ὁποῖα δικαίως ἔπρεπε νὰ ἔχῃς κατ' ἐμοῦ!

— Ἂς μὴ γίνῃ πλέον λόγος περὶ τούτου, ὑπέλαβεν ὁ Νὰγκ-Χὶ· ἂς φροντίσωμεν μόνον πῶς νὰ ἀπαλλαχθῆτε τῆς δυσχεροῦς ταύτης θέσεως. Δὲν μὲ λέγετε διὰ ποίαν αἰτίαν σᾶς ἐφυλάκισαν;

— Μήπως καὶ ἐγὼ ἠξεύρω τὸ διατί; αἱ ὑποθέσεις μου ἀπῄτουν ὥστε νὰ κρατῶ ἀλληλογραφίαν μὲ τοὺς ἐμπόρους τῆς Χογκόγγης· ὁ δὲ γραμματεὺς, ὅστις ἦτο ἐπιφορτισμένος τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, φαίνεται ὅτι ἀνέμιξεν εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ὑβριστικούς τινας λόγους κατὰ τοῦ πληρεξουσίου Τοποτηρητοῦ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἐπικινδύνους διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους. Ἓν μέρος τῶν ἐπιστολῶν τούτων κατεσχέθη, καὶ ἐγὼ ἐθεωρήθην ἔνοχος προδοσίας.

— Ἀλλ' ἡ δικαιολογία σας εἶνε εὔκολος.

— Θὰ ἦτο εἰς ἄλλας περιστάσεις· πλὴν τώρα αἱ πρόοδοι τῶν βαρβάρων ἠρέθισαν μεγάλως τὸν Γὲχ, ὅστις εἶνε φύσει ὀργίλος καὶ δύστροπος· παντοῦ βλέπει προδότας καὶ κατασκόπους, καὶ δὲν σκέπτεται ἄλλο τι, εἰμὴ μόνον πῶς νὰ τοὺς θυσιάσῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος. Εἶμαι ὑπερβέβαιος ὅτι δὲν θὰ μὲ κρίνουν διόλου οὔτε κἂν θὰ μὲ ἐρωτήσωσιν, ἀλλὰ θὰ μοῦ κόψουν ἀμέσως τὴν κεφαλήν... Ἀγαπητέ μοι Νὰγκ-Χὶ, ἔλθὲ εἰς βοήθειάν μου!

— Πῶς ἠμπορῶ; ἀπήντησεν ὁ νεανίας· εἶμαι ἁπλοῦς ἀξιωματικὸς ἄνευ πλούτου, ἄνευ πιστώσεως· ἂν λάβω μέρος ὑπὲρ ὑμῶν, θὰ εἴπουν ὅτι εἶμαι μισθωτὸς πράκτωρ σας, ἴσως δὲ καὶ συνένοχός σας· ὥστε βλέπετε ὅτι θὰ κινδυνεύσω ἀνωφελῶς, καὶ εἶνε φόβος ἀκόμη μήπως συμμεθέξω τῆς αὐτῆς μὲ ὑμᾶς τύχης! Ὦ! ἂν ἡ ἐξοχότης σας ἐνέμενεν εἰς τὴν ἀπόφασίν της, ἂν ἐκρατεῖτε τὴν ὑπόσχεσίν σας, ἂν ἤμην συνδεδεμένος μετ' αὐτῆς διὰ τῶν ἱερωτέρων δεσμῶν!...

— Φίλε μου, θὰ γίνῃς ἀφεύκτως γαμβρός μου! Ὁ Φο-χι-λὸ, ὅστις εἶχε ζητήσει τὴν χεῖρα τῆς θυγατρός μου, μετενόησε τώρα, ἀγνοῶ διὰ ποίας αἰτίας. Θὰ γίνῃς γαμβρός μου, μὰ τοὺς τρεῖς Βούδας! μὰ τοὺς τέσσαρας μεγάλους βασιλεῖς τοῦ οὐρανοῦ!

— Ἀρκεῖ, ἐπανέλαβεν ὁ Νὰγκ-Χὶ· τοῦ λοιποῦ δύνασθε νὰ βασισθῆτε εἰς τὸν ζῆλόν μου· καλὴν ἐντάμωσιν! ὑπάγω νὰ προσπέσω εἰς τοὺς πόδας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πληρεξουσίου, καὶ ἐλπίζω ἐντὸς ὀλίγου νὰ σᾶς φέρω τὴν ἀπάντησίν του. »

Ὁ Οὐὰμ-πού ἔμεινε μόνος, ἡ καρδία του ἐπληρώθη ἐλπίδων, καὶ πρώτην ἤδη φορὰν ἀφότου ἐφυλακίσθη ἐκοιμήθη ὕπνον ἀτάραχον. Τὴν ἐπαύριον ἐπερίμενε μεθ' ὑπομονῆς τὴν ἐπάνοδον τοῦ ὑπερασπιστοῦ του, καὶ ἐπειδὴ ἄχρις ἑσπέρας δὲν ἐφάνη οὗτος, αἱ δυνάμεις του τὸν ἐγκατέλειπον καὶ ἤρχισε νὰ τρέμῃ.

Τὴν 5 Ἰανουαρίου περὶ μεσημβρίαν αἱ θύραι τοῦ δεσμωτηρίου ἔτριξαν ἐπὶ τῶν στροφίγγων των. « Τέλος πάντων, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ ἔμπορος, ἰδοὺ ὁ ἐλευθερωτής μου! »

Ἀλλ' ἠπατᾶτο· δύο Τάρταροι στρατιῶται ἐρρίφθησαν ἐπ' αὐτοῦ χωρὶς οὔτε λέξιν νὰ προφέρωσιν, ἔδεσαν τὰς χεῖράς του καὶ τὸν ἔσυρον μ' ὅλας τὰς κραυγὰς, τὰς διαμαρτυρήσεις καὶ τὰς ἀντιστάσεις του.

« Ποῦ μὲ ὑπάγετε; ἔκραζεν ὁ δυστυχής· δὲν εἶμαι ἔνοχος! ἂς μὲ ἀνακρίνωσι πρῶτον! τί θὰ μὲ κάμετε; »

Ἐν τῷ μέσῳ τετραγώνου τινὸς αὐλῆς ἦτο στημένον ἓν ἰκρίωμα, μόλις δώδεκα πόδας ὑψούμενον ἄνω τοῦ ἐδάφους· πέντε ἢ ἓξ πτώματα ἔκειντο συσσωρευμένα εἰς μίαν γωνίαν ἀπέναντι σωροῦ τινος κεκομμένων κεφαλῶν· ἡ γῆ ἦτο βεβρεγμένη ἀπὸ αἷμα, καὶ ὁ δήμιος ὅλως ἀπαθὴς ἀπεσπόγγιζε καὶ ἠκόνιζε ταυτοχρόνως τὴν μάχαιράν του.

« Ἑτοιμάσθητι νὰ ἀποθάνῃς, εἶπεν ἀποτόμως εἰς τὸν Οὐὰμ-πού.

'Ο δυστυχὴς ἔμπορος ἠθέλησε νὰ ἀποκριθῇ. 'Ἐπροσπάθησε νὰ ἀρθρώσῃ λέξεις τινὰς, ἀλλὰ φρυάττων ἀπὸ φόβον καὶ τρόμον ἐλειποθύμησε.

« Στρώσατέ τον ἐπὶ τοῦ ἀναβάθρου! » ἐπανέλαβε ψυχρῶς ὁ δήμιος.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἐσήκωνον τὸ ἄψυχον θῦμα, ὁ Νὰγκ-Χὶ ἐφάνη εἰς τὸ κατώφλιον.

« 'Ἰδοὺ, εἶπεν ἐπιδεικνύων ἔγγραφόν τι, ἡ διαταγὴ τοῦ νὰ ἀφήσετε ἀμέσως ἐλεύθερον τὸν ἔμπορον Οὐὰμ-πού, τὸν πενθερόν μου. »

'Ο δήμιος ἔλαβε τὸ ἔγγραφον, τὸ παρετήρησε καὶ ἀπεκρίθη: « Τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶνε ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Πὲχ-Κβὲ, τοῦ διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας, τὸν ὁποῖον ἐγὼ δὲν ἀναγνωρίζω. 'Ο πληρεξούσιος ἀντιπρόσωπος τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις εἶνε ἀνώτερος τοῦ διοικητοῦ, ὡς ἡ κέδρος εἶνε ἀνωτέρα τοῦ ἠρανθέμου, μὲ διέταξε νὰ ἀποκεφαλίσω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. 'Ο λόγος τοῦ Γὲχ εἶνε νόμος, καὶ πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ κατὰ γράμμα.

'Αλλ' ὁ Γὲχ συνελήφθη, ὑπέλαβεν ὁ Νὰγκ-Χὶ, καὶ δὲν ἰσχύει πλέον. Οἱ γενναῖοι βάρβαροι τὸν ἐπεβίβασαν εἰς τὸ καπνίζον πλοῖόν των « ὁ 'Αδυσώπητος, » κύριος δὲ εἶνε τώρα ὁ Πὲχ-Κβέ.

— 'Οχὶ ὅμως καὶ δι' ἐμέ. Αἱ ὁδηγίαι μου εἶνε ῥηταί.... θέσατε ἀμέσως τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τοῦ ἰκριώματος!

— Σᾶς ἀπαγορεύω νὰ τὸν ἐγγίσητε! ἐφώναξεν ὁ Νὰγκ-Χὶ, σύρων τὸ ξίφος του. »

'Η πάλη ἦτο ἀναπόφευκτος, ὅτε ἠκούσθη θόρυβος ἔξωθεν. Εἷς Μανδαρῖνος πρώτης τάξεως εἰσήρχετο, συνωδευόμενος ὑπὸ Ἄγγλων καὶ Γάλλων ναυτικῶν καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ πλήθους κατοίκων. 'Ο δήμιος προσεκλήθη ἀμέσως νὰ παρασταθῇ ἐνώπιον τοῦ ὑπερτάτου ἀξιωματικοῦ, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἀφήσῃ τὴν λείαν του.

'Ο Μανδαρῖνος ἀνέγνω μίαν διακήρυξιν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Πὲχ-Κβὲ ἀνήγγελεν ὅτι ὁ Γὲχ ἐταξείδευσε διὰ τὴν Καλκοῦτταν, καὶ ὅτι, συνενοηθεὶς μὲ τὰς συμμάχους Δυνάμεις, συγκατένευσε νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς τὰ χρέη τοῦ προκατόχου του τῇ συμπράξει μιᾶς ἐπιτηρητικῆς ἐπιτροπῆς. 'Επιθυμῶν δὲ νὰ προοιωνίσῃ τὴν νέαν ἐγκατάστασίν του δι' ἐπιφανοῦς τινος πράξεως, ἀπέδιδε πλήρη καὶ τελείαν ἀμνηστίαν εἰς πολλὰ ἄτομα, λαβόντα μέρος εἰς τὰς τελευταίας ταραχὰς, καὶ ἰδίως εἰς τὸν ἔμπορον Οὐὰμ-πού.

Γ'.

'Ολίγον καιρὸν μετὰ ταῦτα ὁ Νὰγκ-Χὶ καὶ ἡ Λεϊνία ὑπέγραφον τὸ γαμικὸν συμβόλαιον, γεγραμμένον ἐπὶ πινακιδίου ἐξ ἐλεφαντίνου ὀστοῦ, ὑποβασταζομένου ὑπὸ δύο συμβολικῶν περιστερῶν. Τὸ ἑσπέρας, εἰς τὴν λάμψιν τῶν δᾴδων, ἡ νεάνις πλουσίως ἐστολισμένη ἐτέθη ἐπὶ φορείου, τὸ ὁποῖον διηυθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ μνηστῆρός της. Πολλοὶ ὑπηρέται ἔφερον στολισμοὺς, ἐσθῆτας, τετορνευμένα κιβώτια, λαγήνους πλήρεις οἴνου τῆς Σαμ-σχοὺ, ὄρνιθας καὶ ἕνα χοῖρον γαλακτοτροφούμενον, δῶρα τοῦ συζύγου πρὸς τὴν γυναῖκά του.

'Ο πενθερὸς εἶχε δώσει εἰς τὸν Νὰγκ-Χὶ ἕνα οἶκον κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ πτερωτοῦ Δράκοντος, οὐχὶ μακρὰν τῆς περιφήμου Παγόδας τοῦ Χουὲ-Τσουὰγγ-Τσέ. 'Η ἅμαξα ἐσταμάτησεν εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου τούτου· εἷς τῶν ὑπηρετῶν, ὅστις προεπορεύετο, παρέδωκεν εἰς τὸν ἀνυπόμονον καὶ εὐδαίμονα μνηστῆρα τὴν κλεῖδα τοῦ φορείου, οὗτος δὲ ἔσπευσε νὰ τὴν ἀνοίξῃ ἀμέσως καὶ ἐπρόσφερε τὴν χεῖρά του εἰς τὴν νεάνιδα, ἥτις κατέβη βραδυποροῦσα διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ προσπέσῃ πρῶτον ἐνώπιον τῶν ἐφεστίων θεῶν τῆς νέας της κατοικίας.

Ψιθυρισμός τις ἐπιδοκιμασίας ὑπεδέχθη τὸ νέον ζεῦγος· ἀλλ' ὁ Νὰγκ-Χὶ μόνος ἐννόησε τί ἐσήμαινον αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας θρηνώδης τις φωνὴ καὶ κάπως παρωργισμένη ἐπρόφερεν ἐκ τοῦ πλήθους:

« Πλὴν αὐτὴ δὲν εἶνε διόλου κυφή! »

'Ρ.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

('Ερανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΑΠΟΚΡΥΦΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

ΠΡΟ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς μεθόδου τοῦ γράφειν, ἥτις ἐστὶν ἡ μόνη κατάλληλος πρὸς μυστικὴν ἀλληλογραφίαν, οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο διάφορα μέσα ὅπως ἐξηγήσωσι μυστηριωδῶς ἢ συμβολικῶς τὴν ἰδέαν των. 'Ο Πέρσης, ὅστις ὑπεχρέωσε τὸν Κῦρον νὰ ἐπαναστατήσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τῷ ἔπεμψεν ἐπιστολὴν ἐντὸς τῆς κοιλίας λαγωοῦ. 'Ο Δημάρατος, ἐγκαταλείψας τὴν Σπάρτην, ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς συμπατριώτας του τὰ περὶ 'Ελλάδος σχέδια τοῦ Ξέρξου διὰ ξυλίνης τινὸς δέλτου, ἐχούσης σημεῖα καὶ κεχρισμένης μὲ κηρόν. 'Αναφέρεται ἐπίσης ὅτι πιστοὶ ἀπεσταλμένοι ἔφερον νέα, ἐγκεχαραγμένα δι' ἐγχειριδίου ἐπὶ τῶν σωμάτων

των. Πλὴν ἐκ πασῶν τούτων τῶν ἐφευρέσεων ἡ περιεργοτέρα εἶνε ἡ παρ' 'Ηροδότῳ ἀναφερομένη ἐν τῷ βιβλίῳ Τερψιχόρη· ὁ 'Ιστιαῖος, διαμένων ἐν Περσίᾳ καὶ θέλων νὰ παρακινήσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐπαναστατήσωσιν ἐναντίον τοῦ Δαρείου, ἐξύρισε τὴν κεφαλὴν ἑνὸς τῶν πιστοτέρων αἰχμαλώτων του καὶ ἐχάραξεν ἐπ' αὐτῆς τὰ συμβολικὰ σημεῖα· περιμείνας δὲ ἕως οὗ αὐξηθῶσιν αἱ τρίχες του, ἔπεμψεν αὐτὸν ἀκολούθως πρὸς τὸν φίλον του 'Αρισταγόραν, παραγγείλας εἰς αὐτὸν νὰ τῷ εἴπῃ νὰ ξυρίσῃ τὴν κεφαλήν του καὶ νὰ ἀναγνώσῃ· καὶ τῳόντι ὁ 'Αρισταγόρας ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τοῦ πιστοῦ τούτου κρανίου καὶ ἀνέγνωσεν εὐκρινῶς τὴν περὶ ἀποστασίας συμβουλὴν τοῦ 'Ιστιαίου.

Εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ἡ τέχνη τοῦ ἀνταποκρίνεσθαι δι' ἀποκρύφου καὶ μυστικῆς γραφῆς ἀνεπτύχθη ἐξαισίως· καὶ ὅμως ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιμονὴ οὐδὲ τὸ μυστηριῶδες τῆς συμβολικῆς γραφῆς ἀφῆκεν ἀνεξερεύνητον. Λέγεται ὅτι δύο ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν Ναπολέοντος τοῦ Α' ἐπενόησαν τὴν τέχνην τοῦ ἀναγινώσκειν οἱανδήποτε συμβολικὴν γραφὴν, ἀρκεῖ νὰ ἦτο αὕτη κανονικῶς γεγραμμένη. Καὶ σήμερον δὲ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες ἐν ὀλιγωτέρῳ διαστήματι χρόνου παρ' ὅσον ἐχρειάσθη ὁ γράφων δύνανται νὰ ἀναγνώσωσι πᾶσαν γραφὴν, ἐξ οἱωνδήποτε συγκειμένην στοιχείων ἢ συμβόλων· ὥστε, ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ τῶν θαυμάτων, καὶ αὐτὸ τὸ ἀσφαλέστερον καὶ προφυλακτικώτερον μέσον τῆς συνεννοήσεως δύο ἀτόμων, τὸ τέως λογιζόμενον ἀπαραβίαστον, κατέστη ἄχρηστον, καὶ ἡ μᾶλλον δύσκολος συμβολικὴ γραφὴ ἀπέβη εὐκολωτέρα τῆς κοινῆς.

ΚΑΤΟΠΤΡΑ.

ΕΙΝΕ βέβαιον ὅτι τὸ πρῶτον κάτοπτρον τοῦ ἀνθρώπου ὑπῆρξε τὸ διαυγὲς καὶ λιμνάζον ὕδωρ. Πλὴν ἔχομεν διδόμενα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι, εὐθὺς ἅμα ὁ ἄνθρωπος κατέγινεν εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν λίθων καὶ τῶν μετάλλων, ἔσχε τεχνητὰ κάτοπτρα· διότι πᾶν στερεὸν σῶμα, ἐπιδεκτικὸν στιλβώματος, ἠδύνατο νὰ καθέξῃ τὴν θέσιν τοῦ ἐπίπλου τούτου, καὶ τὰ ἀρχαιότερα κάτοπτρα ἐκ μετάλλου εἰσὶ κατεσκευασμένα· ἐφ' ᾧ καὶ τὸ γνωμικὸν « Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστι, οἶνος δὲ νοῦ. » Τοιαῦτα κάτοπτρα ἀναφέρονται ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ 'Ιὼβ, καὶ ἐν τῇ 'Εξόδῳ εὕρηται ὅτι τὸ ἀγγεῖον τῶν ἀγνισμῶν ἦτο κατεσκευασμένον ἐκ κατόπτρων, ἅτινα αἱ γυναῖκες τῶν 'Εβραίων ἔφερον εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. Τινὲς τῶν ἱστορικῶν διατείνονται ὅτι τὰ κάτοπτρα δὲν ἦσαν γνωστὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ 'Ομήρου, διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ ἀοιδὸς τοῦ 'Ιλίου οὐδένα περὶ αὐτῶν ποιεῖται λόγον, καὶ μάλιστα ὅτε περιγράφει λεπτομερῶς τὸν καλλωπισμὸν τῆς Ἥρας. Πλὴν δὲν εἶνε ἀποχρὼν λόγος νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ δύο ἐκεῖνα ἔξοχα ποιήματα ἐποιήθησαν ἐπίτηδες διὰ νὰ ἀπαθανατίσωσι τὰ διάφορα ἐν χρήσει ἐργαλεῖα τοῦ τότε καιροῦ, καὶ ἴσως αὐτὴ ἡ μυθολογία ἐμπόδιζε τὸν ποιητὴν νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν ὑπερτάτην τῶν θεαινῶν ἰδιότητας λίαν ἀνθρωπίνους, παριστῶν αὐτὴν ἔχουσαν χρείαν κατόπτρου.

Οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὰ συμπόσιά των μετεχειρίζοντο ποτήρια ἐκ κρυστάλλου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀντηνακλᾶτο τὸ πρόσωπον τοῦ πίνοντος. Ἐν τῶν ποτηρίων τούτων περιγράφει ὁ Βόσπικος εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν δώρων, ἅτινα ὁ Βαλέριος προσήνεγκεν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Πρόβον. Οὐδεμία δὲ περιγραφὴ σώζεται τῶν συνηθεστάτων ἐκ μετάλλου ποτηρίων καὶ καθρεπτῶν, πολλὰ τῶν ὁποίων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς 'Ρωμαϊκῆς πολυτελείας ἦσαν κατεσκευασμένα ἐξ ἀργύρου. 'Ο Πλίνιος, Σενέκας καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς, ἀπαριθμοῦντες τὰς πολυτελεῖς ἕξεις τῶν συγχρόνων των δεσποινῶν, ἀναφέρουσιν ὅτι ἑκάστη ἐξ αὐτῶν ἐκέκτητο ἀνὰ ἓν ἀργυροῦν κάτοπτρον. Καὶ ὅμως, κρίνοντες ἐκ τῶν σωζομένων τοιούτου εἴδους κατόπτρων ἐν τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς μουσείοις, εὑρίσκομεν ὅτι τὰ κάτοπτρα ταῦτα τὰ πολυτελῆ δὲν ἦσαν ὁλοτελῶς ἐξ ἀργύρου κατεσκευασμένα, ἀλλ' ὅτι τὸ μὲν ὅλον σῶμα συνέκειτο ἐκ χάλυβος, λεπτοτάτη δὲ πλὰξ ἀργύρου ἦτο ἐστρωμένη ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀπετέλει τὸ ἀληθὲς κάτοπτρον, ἐπέχουσα τόπον ὑέλου.

'Εκ διαφόρων ἄλλων συγγραφέων καὶ ἱστορικῶν πληροφορούμεθα ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐσωπτρίζοντο ἐπίσης καὶ εἰς στιλπνοὺς λίθους. 'Ο Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι ὁ Νέρων ἀντὶ κατόπτρου μετεχειρίζετο μέγαν σμάραγδον, καὶ ποιεῖται λόγον περὶ ἄλλων κατόπτρων κατεσκευασμένων ἐξ ἄνθρακος (ῥουβινίου·) ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ εὑρεθῶσι τόσον μεγάλοι τοιούτου εἴδους λίθοι, φαίνεται ἐκ τούτου ὅτι τὸ πάλαι εἰς τοὺς ψευδεῖς ἀπέδιδον ἰδιότητας πολυτίμων λίθων καὶ συνέχεον συνεχῶς αὐτούς. Πρέπει νὰ μνημονεύσωμεν ὡς πρᾶγμα περίεργον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κατόπτρου ὅτι οἱ αὐτόχθονες τῆς 'Αμερικῆς, πρὶν κατοικηθῇ ὁ τόπος των ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, μετεχειρίζοντο ἀντὶ κατόπτρου εἶδος ὑπομελαίνης λάβας ὑελώδους καὶ διαφανοῦς καὶ ἕτερον εἶδος μεταλλικῆς γῆς, ἥνπερ ἀπεκάλουν λίθον 'Ιγκασίων, καὶ ἥτις ἦν ἐπιδεκτικὴ στιλβώσεως· ὥστε, χάρις εἰς τὸ μέ-

ταλλον τοῦτο, οἱ Περουβιανοὶ καὶ οἱ λοιποὶ αὐτόχθονες εἶχον τελειότερα κάτοπτρα τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων.

Πολλοὶ τῶν σοφῶν εἶπον μετὰ βεβαιότητος κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἐφευρέθησαν τὰ ἐξ ὑέλου κάτοπτρα, ἀλλ' ὅμως πάντοτε ἔχομεν διδόμενα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἀνάγεται εἰς ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν τῆς ὑπ' αὐτῶν προσδιορισθείσης. Ὁπωσδήποτε κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα μόνον φαίνεται μνημονευομένη ἡ βιομηχανία αὕτη, ὅπου, μετὰ τὰ ἐκ χάλυβος, σιδήρου καὶ ἐστιλβωμένου μαρμάρου κάτοπτρα, γίνεται λόγος περὶ κατόπτρων ἐξ ὑέλου, περιβεβλημένου ὄπισθεν λεπτὴν πλάκα ἐκ μολύβδου. Πλὴν καὶ κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα εἰσέτι τὰ ὑέλινα κάτοπτρα ἦσαν σπάνια, καὶ πλειότερον ἐν χρήσει τὰ ἐκ μετάλλου, μάλιστα παρὰ τοῖς Πέρσαις καὶ τοῖς Ἀνατολικοῖς λαοῖς, οἵτινες περιεφρόνουν τὸν ὕελον ὡς εὔθραυστον καὶ πενιχρὸν πρᾶγμα.

Ἔκτοτε ἡ τελειοποίησις τῶν κατόπτρων προέβη ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν κατεσκευάσθησαν τὰ πρῶτα κάτοπτρα περιβεβλημένα ὄπισθεν μὲ ὑδράργυρον. Τοσοῦτον δὲ εὐχάριστος ὑπῆρξεν ἡ ἀνακάλυψις αὕτη διὰ τὰς κυρίας, ὥστε ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔφερον κρεμάμενα εἰς τὴν ζώνην αὐτῶν μικρὰ καθρεπτίδια, ἀπαραλλάκτως ὡς σήμερον φέρουσι τὰ ὡρολόγια.

Ῥ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΑΙΡΟΥΣ, ΚΑΤΑ ΚΛΙΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΑΜΟΥ.

ΕΙΝΕ ἀποδεδειγμένον, κατὰ τοὺς νόμους τῆς φυσιολογίας, ὅτι τὸ ἔνστικτον τοῦ παράγειν ἀπαντᾶται εἰς πάντα τὰ ἔμψυχα ὄντα, καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ ἐνστίκτου τούτου στηρίζεται ἡ ὕπαρξις τῆς διαρκείας τῶν διαφόρων εἰδῶν αὐτῶν. Παρὰ τοῖς κτήνεσιν ἡ ἕνωσις τῶν δύο φύλων ἐκτελεῖται κατ' αὐτόματόν τι, ὅπερ ἀναγκάζει αὐτὰ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως· παρὰ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ, παρ' ᾧ ἀπαντᾶται τὸ αὐτὸ αὐτόματον ἢ ἔνστικτον, ἡ ἕνωσις τῶν δύο ἀντιθέτων φύλων, κυρωθεῖσα ὑπὸ νόμων ἢ καθυποβληθεῖσα εἰς διαφόρους συνηθείας καὶ ἔθιμα, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ γάμου ἢ συνοικεσίου. Ἀλλ' οἱ νόμοι οὗτοι καὶ τὰ ἔθιμα, ἀνθρώπινοι ὄντες θεσμοθεσίαι, ποικίλλουσι κατὰ τὰ διάφορα κλίματα, τοὺς λαοὺς καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν.

Ἐν Εὐρώπῃ, καὶ γενικῶς εἰς πάντα τὰ εὔκρατα κλίματα, τὰ συνοικέσια εἰσὶ μονόγαμα, τουτέστιν ὁ ἀνὴρ μετὰ μιᾶς μόνης συζεύγνυται γυναικός. Ὁ φυσιολογικὸς λόγος τῆς μονογαμίας ταύτης εἶνε ὅτι εἰς τὰ εἰρημένα κλίματα θήλεα γεννῶνται ὀλιγώτερα τῶν ἀῤῥένων, σχεδὸν κατὰ τὴν σχέσιν τοῦ 86 πρὸς 100. Εἰς δὲ τὰς ὑπὸ θερμὰ κλίματα χώρας ἡ ἀναλογία τῶν ἀῤῥένων πρὸς τὰ θήλεα εἶνε ἀντίθετος· ἀριθμοῦνται ἑκατὸν θήλεα ἐπὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἓξ ἀῤῥένων, ἐξ οὗ προκύπτουσι τὰ πολύγαμα συνοικέσια, ἢ ἡ σύζευξις πολλῶν γυναικῶν μεθ' ἑνὸς μόνου ἀνδρός. Διὰ πολιτικοὺς σκοποὺς ἄλλοτε ἐν Ἀφρικῇ καὶ Ἀσίᾳ ἡ πολυγαμία ἐθεσπίσθη ὡς θρησκευτικὸν παράγγελμα. Ὁ σκοπὸς τῶν νομοθετῶν τούτων, οἵτινες παρετήρησαν ὅτι αἱ γυναῖκες ἔχανον προώρως τὴν δύναμιν τοῦ τεκνογονεῖν, ἦτο νὰ καταστήσωσιν οἰκησίμους τὰς πέριξ αὐτῶν ἐκτεταμένας καὶ ἐρήμους χώρας.

Ἀλλ' ὁ Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς, ὅστις ἤρχισεν ἤδη νὰ εἰσδύῃ βαθμηδὸν εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη, ἐτροποποίησε μεγάλως ταύτην τὴν συνήθειαν· διότι εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν πλεῖστοι περιηγηταὶ παρετήρησαν ὅτι ἡ πολυγαμία δὲν εἶνε γενικὴ μεταξὺ τούτων τῶν ἐθνῶν, ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ τάξει τῶν πλουσίων μόνον ἀπαντᾶται, καὶ, κατὰ συνέπειαν, ὅτι δύναταί τις ν' ἀποδώσῃ αὐτὴν εἰς τὰ ἐκτεθηλυμένα αὐτῶν ἤθη.

Τέλος παρὰ τοῖς ἔθνεσι, παρ' οἷς ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν εἶνε μικρότερος τοῦ τῶν ἀνδρῶν, μία μόνη γυνὴ ἀνήκει εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους. Οἱ Θιβέτιοι, οἱ κάτοικοι τοῦ Βεντὰμ, τοῦ Νεπὼλ καὶ τῆς Ἰάβας ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην. Ἡ σπάνις τῶν γυναικῶν ἠνάγκασεν αὐτοὺς εἰς τὴν πολυανδρίαν· ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο συνοικεσίου, ὅπερ προσβάλλει τὸ πατρικὸν φίλτρον, μεταβάλλεται ὁσημέραι, ἀφ' ὅτου οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ μεταβαίνωσιν εἰς ἄλλας χώρας πρὸς ζήτησιν γυναικῶν, καὶ δὲν θέλει βραδύνει νὰ ἐκλίπῃ ὁλοτελῶς.

Εἶνε δὲ ἀναντίῤῥητον ὅτι ἡ μονογαμία εἶνε γενικωτέρα τῆς πολυγαμίας παρ' ἅπασι τοῖς λαοῖς. Τὰ μεγάλα ἔθνη τῆς ἀρχαιότητος ἦσαν μονόγαμα, καὶ ὁ νεώτερος πολιτισμὸς τοῦτο τὸ συνοικέσιον παρεδέχθη, ὡς τὸ καλλίτερον καὶ ὠφελιμώτερον διὰ τὴν κοινωνίαν καὶ τὰ ἤθη.

Τώρα, ἂν καταβῶμεν τὴν ζωϊκὴν κλίμακα, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι τὸ μονόγαμον συνοικέσιον δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὑπάρχουσι πλεῖστα ἄλλα γένη, ζῶντα κατὰ τὸ ἔνστικτον αὐτῶν καὶ θνήσκοντα ἐν αὐστηρᾷ μονογαμίᾳ. Ἅμα φθάσαντα εἰς ὥριμον ἡλικίαν τὰ

ἀῤῥενα τῶν εἰδῶν τούτων ἐκλέγουσι δι' ἑαυτὰ ἓν θῆλυ, καὶ πολεμοῦσι μέχρις ἐσχάτων κατὰ παντὸς ἄλλου ζώου, ὅπερ ἤθελε τοῖς τὸ διαμφισβητήσει· ἀφ' ἧς δὲ στιγμῆς ἀναδειχθῶσι νικηταὶ, μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς μένουσι πιστὰ πρὸς ἄλληλα, καὶ οὐδὲν παράδειγμα ἀπιστίας δύναται νὰ εὕρῃ τις ἐν αὐτοῖς· μόνον δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἑνὸς, τὸ ἄλλο κάμνει νέαν ἐκλογήν. Ὁ κάστωρ καὶ ἡ ἀλώπηξ μίαν ἔχουσι διὰ βίου σύντροφον· ἐκ δὲ τῶν πτηνῶν ὁ ἀετὸς, ὁ ἱέραξ, ὁ πελαργὸς, ὁ κύκνος, ἡ περιστερὰ, ἡ χελιδὼν κτλ. Ὅσα ἡ φύσις ἐθέσπισεν εἰσὶ νόμοι ἀμετάβλητοι, ἔχοντες ἕκαστος ἰδιαίτερον τρόπον ἐκτελέσεως, ἀλλὰ αἱ ἀνθρώπιναι διατάξεις ὑπόκεινται εἰς μυρίας μεταβολὰς μᾶλλον ἢ ἧττον ὀρθὰς, μᾶλλον ἢ ἧττον ἀλλοκότους, ὡς γίνεται φανερὸν ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν γάμων καὶ τῶν τελετῶν αὐτῶν παρὰ πᾶσι τοῖς διαφόροις ἔθνεσι καὶ λαοῖς, τοῖς διεσπαρμένοις ἐπὶ τῆς γηΐνου σφαίρας.

Ἐν Ἀσίᾳ, τῇ κοιτίδι ταύτῃ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὑπῆρχον λαοὶ, παρ' οἷς οἱ νόμοι ἐπέτρεπον εἰς τὸν πατέρα νὰ συζευχθῇ τὴν θυγατέρα του, εἰς τὸν υἱὸν νὰ νυμφευθῇ τὴν μητέρα του καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν τὴν ἀδελφήν. Οὕτω παρὰ Πέρσαις, Ἀσσυρίοις, Πάρθοις καὶ ἄλλοις τισὶν ἀρχαίοις ἔθνεσιν, ὁ ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ συνέλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν μετὰ τῆς γυναικὸς, ἥτις ἐγέννησεν αὐτόν.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν, εἰ καὶ ὁ μεταξὺ τέκνων τῆς αὐτῆς μητρὸς γάμος ἦτο ἀπηγορευμένος, ὁ μεταξὺ τέκνων τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ὅμως ἐθεωρεῖτο νόμιμος. Παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, Ἄραψιν, Ἀταπέκοις, Περουβιανοῖς, Σιαμαίοις κτλ. ἕκαστος ἦτο ἐλεύθερος νὰ νυμφευθῇ τὴν ἀδελφήν του. Παρὰ δὲ τοῖς Ταρτάροις, Σκύθαις, Χιλιανοῖς κτλ. ὁ πατὴρ ἐνυμφεύετο συχνότατα τὴν θυγατέρα του.

Παρὰ πᾶσι λοιπὸν τοῖς Ἀνατολικοῖς καὶ Ἀφρικανοῖς λαοῖς ἐπιτρέπεται ἡ πληθὺς τῶν γυναικῶν, ἐνῷ ἐν τῇ Θιβετίᾳ, Νεπώλῃ καὶ Ἰάβᾳ πολλοὶ ἄνδρες συζεύγνυνται μετὰ μιᾶς μόνης γυναικός. Εἰς τὸ βασίλειον τῆς Λάσσης καὶ τῆς Καλικούτης συμβαίνουσιν ὡσαύτως γάμοι μιᾶς γυναικὸς μετὰ πολλῶν ἀνδρῶν.

Αἱ Ναῖραι, εὐγενεῖς γυναῖκες τοῦ Μαλαβὰρ, ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ συζεύγνυνται πολλοὺς ἄνδρας, ἐνῷ οὗτοι δὲν δύνανται νὰ νυμφεύωνται εἰμὴ μίαν μόνην γυναῖκα. Αἱ γυναῖκες τῶν Τοδδίων, τῶν πρὸς βορρᾶν τῆς Ἰνδοστάνης κατοικούντων, καὶ αἱ τῶν Νεβαρδῶν εἰσὶν ἐλεύθεραι νὰ λάβωσιν ὅσους θέλουσι συζύγους καὶ νὰ ἀποπέμπωσιν αὐτοὺς κατὰ τὸ δοκοῦν.

Οἱ Ἰνδοὶ ἑορτάζουσι τοὺς ἀῤῥαβῶνας ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Ἅμα δὲ τῆς τελετῆς ληξάσης, ἡ μνηστὴ ἐπιστρέφει εἰς τοὺς γονεῖς της, καὶ ὁ νέος μετὰ ἓν ἔτος μόνον δύναται νὰ τὴν ἴδῃ· κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον ὀφείλει νὰ ἐργάζηται πρὸς ὠφέλειαν τῶν γονέων τῆς μελλονύμφου του.

Οἱ Ὀττομίραι τελοῦσι τὴν ἑορτὴν τῶν μνήστρων κατ' ἀντίθετον ὅλως τρόπον. Ὁ νέος, ἀφοῦ συγκατοικήσῃ μετὰ τῆς μνηστῆς του πολλοὺς μῆνας, δηλοποιεῖ μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς γονεῖς της ὅτι ἡ θυγάτηρ των τῷ ἀρέσκει· εἰς ἐναντίαν δὲ περίστασιν ἀποπέμπει αὐτήν. Παρὰ τοῖς μαύροις τοῦ Κόγκου καὶ τοῖς Καλμούκοις ἡ μνηστὴ ὀφείλει νὰ μείνῃ ἓν ὅλον ἔτος μετὰ τοῦ μνηστῆρός της, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν πρὸς τὸν γάμον ἐπιτηδειότητά της. Ἐὰν δὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ χρόνου δὲν μείνῃ ἔγκυος, ἀποπέμπεται εἰς τοὺς γονεῖς της ὡς οὐδεμιᾶς ἀξίας ἀντικείμενον.

Οἱ Τάρταροι τῆς Βορείου Ῥωσσίας δὲν δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι τὴν χεῖρα τῆς νέας, τὴν ὁποίαν ἀγαπῶσιν, εἰμὴ ἀφ' οὗ πολὺν χρόνον, πολεμοῦντες μετ' αὐτῆς, τὴν καταβάλωσιν.

Ἐν Γροελανδίᾳ, ἅμα τῆς τελετῆς ληξάσης, ἡ νέα φεύγει εἰς τὰ ὄρη, ὁ δὲ σύζυγος ὀφείλει νὰ διώξῃ αὐτὴν, καὶ νὰ τὴν κυνηγήσῃ ὡς ἀγρίαν ἔλαφον. Ὅταν δὲ κατορθώσῃ νὰ τὴν προσβάλῃ καὶ νὰ τὴν συλλάβῃ, αὕτη τὸν πολεμεῖ μεθ' ὅλων της τῶν δυνάμεων· δὲν μένει δὲ τότε εἰς τὸν νέον ἄλλο μέσον, εἰμὴ, δέσας ἐντὸς σάκκου τὴν σύζυγόν του, νὰ ἀπαγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν γαμήλιον οἰκίαν.

Παρὰ τοῖς Ἀλούταις ὁ γάμος εἶνε αὐτόχρημα ἐκδρομὴ ἐπικινδυνωδεστάτη, ἢ μᾶλλον ἀληθὴς ἐξ ἐφόδου ἅλωσις. Ἅμα νεᾶνίς τις μνηστευθεῖσα, ἀποσύρεται ἐν τῇ πατρικῇ αὐτῆς οἰκίᾳ, ἔνθεν δὲν ἐξέρχεται πλέον· ὁ δὲ μνηστὴρ αὐτῆς ὀφείλει νὰ ἁρπάσῃ αὐτὴν ἐκ τοῦ καταφυγίου της τούτου, ἀψηφῶν τὴν χάλαζαν τῶν ῥαβδοκοπημάτων, τὰ ὁποῖα αὕτη τῷ βρέχει εἰς τὴν ῥάχιν· ἐπὶ ταύτῃ μόνον τῇ συνθήκῃ καθίσταται σύζυγός του.

Οἱ κάτοικοι τῆς Καμτσάτκας καὶ Κορέας ἔχουσι συνήθειαν ὄχι ὀλιγώτερον ἀλλόκοτον καὶ μᾶλλον ἐπικίνδυνον. Ὁ νέος, ὅστις θέλει νὰ νυμφευθῇ, ζητεῖ παρὰ τῶν γονέων τῆς νεάνιδος, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ, τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ τὴν ἐγγίσῃ. Ἐὰν ἡ ἄδεια αὕτη παραχωρηθῇ, ἡ νέα περιτυλίσσεται παρευθὺς διὰ βύρσης ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ὁ δὲ νέος ὀφείλει, περιφρονῶν τὴν ἀντίστασιν τῆς μνηστῆς του καὶ τῶν βοηθουσῶν αὐτὴν φίλων της, νὰ λύσῃ τοὺς ἱμάντας τῆς βύρσης, ὅπερ κατορθοῦται μετὰ πεισματωδέστατον

ἀγῶνα καὶ μυρίους ὅσους μωλωπισμοὺς, καὶ τότε πλέον ἀνακηρύττεται σύζυγος νικητής. Πολλάκις ὁ ἀγὼν οὗτος ἀποβαίνει καὶ φονικός· ἡ μνηστὴ καὶ αἱ συμβοηθοὶ αὐτῆς ἐκριζοῦσι τὰς τρίχας, καταξεσχίζουσι τὸ πρόσωπον, τύπτουσι καὶ καταπατοῦσι τὸν πτωχὸν ἐραστὴν, ὅστις καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν νὰ λύσῃ τοὺς ἱμάντας, καὶ μόλις μετὰ ἕνα μῆνα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ ἓν ἔτος, κατορθοῖ νὰ κυριεύσῃ ἐξ ἐφόδου τὴν σύζυγόν του· οὐχὶ δὲ σπανίως συμβαίνει ὥστε μετὰ πολυετῆ καταδίωξιν ὁ δυστυχὴς νέος ἀναγκάζεται νὰ παραιτήσῃ τὴν ἐρωμένην του καὶ νὰ ἀποσυρθῇ κατησχυμένος, πληγωμένος, πλήρης ἀμυχῶν, καὶ ἐνίοτε ἀφοῦ καταστῇ διὰ βίου ἀνάπηρος.

Εἰς ἐπαρχίας τινὰς τῆς βορείου Ῥωσσίας ἡ νέα σύζυγος παρουσιάζει εἰς τὸν σύζυγόν της ἀμέσως μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου δεσμίδα ῥάβδων, αἵτινες μέλλουσι νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς μαστίγωσιν αὐτῆς ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελε δείξει ἀδιαφορίαν ἢ ψυχρότητα πρὸς αὐτόν.

Ἐν Κορέᾳ, ὁ ἀνὴρ δύναται κατὰ τὴν προαίρεσίν του νὰ ἀποπέμψῃ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα ἔσχεν ἐξ αὐτῆς. Παρά τισι Μισσουριανοῖς ἐθναρίοις συμβαίνει τἀνάπαλιν· ἡ γυνὴ ἐγκαταλείπει τὸν σύζυγόν της ὁπόταν θέλῃ, καὶ ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ τῇ παραχωρήσῃ πᾶν ὅ,τι κέκτηται, ἐξαιρουμένων τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν ὅπλων του· ἡ δὲ φυγὰς δύναται ἐλθοῦσα νὰ συζήσῃ μεθ'οἱουδήποτε ἀνδρὸς, καὶ νὰ ἐγκαταλίπῃ καὶ τοῦτον ὅταν τὸν βαρυνθῇ, διερχομένη οὕτω κατὰ τὸ δοκοῦν ἐν ἀσταθείᾳ τὰ ὡραῖα ἔτη τῆς νεότητος.

Οἱ Περσικοὶ νόμοι τριῶν εἰδῶν γάμους ἐπιτρέπουσιν. Ὁ πρῶτος συνίσταται, εἰς τὸ νὰ ἀγοράζῃ τις μίαν ἢ πολλὰς γυναῖκας. Ὁ δεύτερος, εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ γυναῖκα τινὰ διὰ μισθοῦ, ὡς παρ' ἡμῖν λαμβάνονται αἱ οἰκίαι καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα. Τὸ συμφωνητικὸν ὑπογράφεται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ δικαστοῦ, καὶ δὲν δύναται νὰ ἀκυρωθῇ ἄνευ ἀποζημιώσεως. Κατὰ τὸ τέλος τῆς προθεσμίας, ἥτις εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐκτεταμένη, ἡ γυνὴ πληρόνεται ἀπηκριβωμένως καὶ δύναται ν' ἀνανεωθῇ τὸ συμφωνητικὸν ἐὰν συμφέρῃ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη, ἢ νὰ ἀπέλθῃ ἡ γυνὴ καὶ νὰ ἐκμισθωθῇ ἀλλαχοῦ. Τὸ τρίτον εἶδος τοῦ γάμου, τὸ μόνον ἄξιον τοῦ ὀνόματος τούτου, εἶνε ἡ ἕνωσις δύο προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν. Αἱ νεάνιδες τῶν πλουσίων καὶ εὐγενῶν οἰκογενειῶν εἰσὶν οἰκοδέσποιναι ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ συζύγου των, καὶ ἐπιτάττουσι τὰς ἄλλας γυναῖκας, αἵτινες ὀφείλουν νὰ ὑπακούωσιν εἰς αὐτάς.

Παρὰ τοῖς Γαλάταις ὑπῆρχε φρονιμωτάτη συνήθεια καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν γάμον τῶν νεανίδων· εἰς ταύτας δὲν ἔδιδον οἱ γονεῖς σύζυγον, ἀλλ' εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τὸν ἐκλέγωσιν αἱ ἴδιαι, καὶ τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν ἐσέβοντο οἱ γονεῖς μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας. Ὁ πατὴρ τῆς ἐπιγάμου νεάνιδος προσεκάλει εἰς γεῦμα πεντηκοντάδα νέων, καὶ ἀφοῦ ἤθελον καθήσει ἐν κύκλῳ περὶ τὴν τράπεζαν, ἡ νεᾶνις διέβαινεν ἔμπροσθεν ὅλων, ἔπειτα, ἱσταμένη ἀπέναντι ἐκείνου τὸν ὁποῖον προὐτίμα, τῷ προσέφερε τὸ κύπελλον διὰ νὰ πίῃ. Ἐὰν δὲ ὁ νέος ἐλάμβανεν αὐτὸ, τὸ συνοικέσιον ἀμέσως ἀπεφασίζετο καὶ ἐτελεῖτο αὐθημερόν.

Οἱ πρῶτοι βασιλεῖς τῆς Γαλλίας ἐζήτουν συζύγους μεταξὺ τῶν ὡραιοτέρων νεανίδων τοῦ κράτους των. Πολλοὶ παρεδέχθησαν τὴν πολυγαμίαν, μεταξὺ δὲ ἄλλων καὶ Κλόβις ὁ Α', ὅστις ἐνυμφεύθη δύο ἀδελφὰς καὶ ὁ Γοντραῖος, βασιλεὺς τῆς Ὀρλεάνης, ὅστις ἐφύλαξε τὰς δύο του γυναῖκας ἐναντίον τῶν κεραυνῶν τοῦ Πάπα. Οἱ Κζάροι πρὸ Πέτρου τοῦ Α' ἐξέλεγον ὡσαύτως τὰς συζύγους των ἐκ τῆς τάξεως τοῦ λαοῦ, καὶ μόνον τὴν ὡραιότητα εἶχον γνώμονα τῆς ἐκλογῆς των.

Δύο εἴδη γάμων ὑπῆρχον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ῥωμαίοις, ὧν ὁ μὲν εἷς ἐκαλεῖτο νόμιμος γάμος (justa nuptiæ) ὁ δὲ παλλακεία (concubinatus). Καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἦτο ἐκεῖνος, καθ' ὃν ὁ ἀνὴρ ἡνοῦτο κατὰ τοὺς νόμους μετὰ γυναικός τινος τῆς τάξεώς του· τὸ συνοικέσιον τοῦτο ἔδιδεν εἰς τὰ τέκνα ὅλα τὰ προνόμια τῆς οἰκογενείας, καὶ εἰς τοὺς πατέρας τὸ δικαίωμα τῆς πατρικῆς ἰσχύος. Ὁ δὲ δεύτερος γάμος ἦτο ἕνωσις δευτέρας τάξεως· κατὰ τοῦτον ὁ ἀνὴρ, ὅστις εἶχε κλίσιν πρὸς νέαν τινὰ πολὺ κατωτέραν τῆς τάξεώς του, ἡνοῦτο μὲν μετ' αὐτῆς ἀλλὰ τὰ γεννώμενα τέκνα δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα τῆς οἰκογενείας ὡς τὰ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου, ἀλλ' ἦσαν ἀπηλλαγμένα τῆς αἰσχύνης τῶν νόθων, πρὸς διαφορὰν τῶν ἐξ ἀτίμων γυναικῶν γεννωμένων.

Τὰ διάφορα ταῦτα συνοικέσια, ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ὑπαγορευθέντα, σκοπὸν εἶχον νὰ ὑποχρεώσωσι τοὺς κατοίκους, διὰ τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον, διὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑπόληψιν καὶ πρὸς ὄφελος τῶν τέκνων των νὰ συνάπτωνται διὰ τοῦ γάμου μὲ συντρόφους ἀξίας ἑαυτῶν.

Τὰ εἴδη ταῦτα τῶν γάμων ἔπαυσαν, ὅτε οἱ Πάπαι ἀνέβησαν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Καισάρων. Μέχρι τούτου τὰ συνοικέσια ἐγίνοντο ἄνευ τῆς μεσιτείας τῶν ἱερέων, ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἐνώπιον τῶν δικαστῶν καὶ τῶν γονέων· οὕτω

συνέβαινεν ἐν Εὐρώπῃ μέχρι τοῦ Σωτῆρος, πέμπτου διαδόχου τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Ὁ φιλόδοξος οὗτος Ἐπίσκοπος ἐννόησεν ὅλην τὴν σημαντικότητα, τὴν ὁποίαν ἤθελε δώσει εἰς τὸν κλῆρον, ἂν ἔκαμνεν ὥστε νὰ ἐπεμβαίνῃ οὗτος εἰς τὰς γαμικὰς συμβάσεις· κατὰ συνέπειαν ἐδημοσίευσεν ὅτι οὐδεμία γυνὴ ἠδύνατο νὰ συζευχθῇ ἄνευ τῆς βοηθείας τοῦ ἱερέως, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἤνωσε τὴν πνευματικὴν μετὰ τῆς κοσμικῆς δυνάμεως, ἥτις εἶνε ἡ πηγὴ τῆς ἐκτεταμένης ταύτης ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία διετήρησε τοσοῦτον χρόνον, καὶ κατὰ τῆς ὁποίας ἐναυάγησε πάντοτε καὶ αὐτὴ τῶν βασιλέων ἡ ἰσχύς.

Βραδύτερον ἡ Ἐκκλησία διέγραψε, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ συνοικέσιον, τύπους τινὰς καὶ ἀπεκατέστησεν ἀπαγορεύσεις, διὰ τὰς ὁποίας ὅμως ὁ Πάπας ἐπεφύλαξεν εἰς ἑαυτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ χορηγῇ ἄφεσιν διὰ μέσου χρηματικῆς τινος ποσότητος· ἡ δὲ ἰσχὺς τῶν Παπικῶν τούτων νόμων ἐπεξετάθη καὶ ἐν τῇ Γαλλίᾳ.

Μεγάλαι καὶ πολυχρόνιοι προσπάθειαι ἀπητοῦντο πρὸς μεταβολὴν τῆς καταστάσεως ταύτης τῶν πραγμάτων, διότι οἱ λαοὶ εἶχον βυθισθῇ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμάθειαν καὶ δεισιδαιμονίαν· ἀπητεῖτο ἡ διάδοσις τῶν φώτων ὑπὸ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος καὶ ἡ τρομερὰ θύελλα τοῦ 1793 διὰ νὰ περιορίσῃ τοὺς ἱερεῖς εἰς μόνα τὰ πνευματικὰ, καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτῶν τὰ πολιτικὰ δικαιώματα. Τότε οἱ νομοθέται καὶ οἱ βασιλεῖς ἐννόησαν ὅτι ἦτο ἀντιπολιτικὸν τὸ νὰ ἀφίσωσιν εἰς τὸν Πάπαν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τῶν γαμικῶν συμβάσεων, καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τελετὴ τοῦ γάμου δὲν εἶνε ἔκτοτε εἰμὴ ἁπλοῦς τύπος, ἐπικυρῶν τὸ πολιτικὸν συμβόλαιον.

Ἀλλ' ἡ νέα νομοθεσία διέγραψε νόμους ἀναφερομένους πρὸς τὸ συνοικέσιον, χωρὶς νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τὸ θρησκευτικὸν συνοικέσιον· οἱ νόμοι δὲ οὗτοι, οἵτινες ἀποτελοῦσι μέρος τοῦ πολιτικοῦ Κώδηκος τῆς Γαλλίας, συνοψίζονται ἐν τοῖς ἑξῆς:

Α'. Περὶ συναινέσεως ἀναγκαίας ἀμφοτέρωθεν διὰ τὴν νομιμότητα τοῦ συνοικεσίου.

Β'. Περὶ τῶν κωλυμάτων τοῦ συνοικεσίου.

Γ'. Περὶ τῶν εἰς αὐτὸ ἀναφερομένων τύπων.

Δ'. Περὶ τῶν πολιτικῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ συνοικεσίου.

Ε'. Περὶ ἀκυρώσεων τῶν εἰς τοὺς νόμους ἀντιβαινόντων συνοικεσίων.

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΒΙΘΥΝΟΣ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΙΑΜ.

Γνιστῶμεν τοῖς ἀναγνώσταις τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ τὴν κατωτέρω ὑπὸ ἀξιοπίστου ἀνδρὸς ἐκ τῆς πρωτευούσης τοῦ Σιὰμ γραφεῖσαν ἐπιστολὴν, διὰ τὰς ἀξιοπεριέργους εἰδήσεις ὅσας ἐν συνόψει δίδει ἡμῖν περὶ τῆς ἀπομεμακρυσμένης ἐκείνης χώρας, ἀφ' οὗ μάλιστα τοσοῦτος ἐγένετο λόγος περὶ αὐτῆς, ἀφορμῆς δοθείσης ἐκ τῆς ἐσχάτως εἰς Παρισίους ἀφιχθείσης πολυκρότου Σιαμικῆς πρεσβείας:

Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολή:

« Βὰγκ-κὸκ, 25 Ἀπριλίου 1862.

. . . . « Πρὸς οὐδεμίαν πόλιν τῆς Εὐρώπης δύναται νὰ συγκριθῇ ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Σιὰμ, Βὰγκ-κὸκ. Αἱ πλεῖσται τῶν οἰκιῶν αὐτῆς, ἀντὶ νὰ θεμελιῶνται ἐπὶ ἑδραίων καὶ στερεῶν βάσεων, ἀνεγείρονται ἐπὶ σχεδιῶν ἐξ ἰνδοκαλάμου καὶ προσδένονται δι' ἀγκυρῶν, διότι ἄλλως ἤθελον εἴσθαι τῶν παλιῤῥοιῶν παίγνιον.

« Αἱ οἰκοδομαὶ αὗται δὲν ἔγεινον ὅπως δώσωσιν ὑψηλήν τινα ἰδέαν περὶ τῆς τῶν Σιαμίων ἀρχιτεκτονικῆς φιλοκαλίας· ἐν τοσούτῳ, παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ καὶ κατὰ μῆκος τῶν ἀπειραρίθμων τῆς Βὰγκ-κὸκ διωρύγων, ἄλλαι τινὲς οἰκοδομαὶ, καίτοι πολὺ διαφέρουσαι τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς, μαρτυροῦσιν οὐδὲν ἧττον τέχνην τινὰ καὶ συμμετρίαν. Εἰς δὲ ταύτην τὴν κατηγορίαν ὑπάγονται τὸ ἀνάκτορον τῶν δύο βασιλέων καὶ τινες τῶν οἰκιῶν τῶν εὐγενῶν. Πάντων δὲ τῶν κτιρίων ἀξιοσημείωτοι εἰσὶν οἱ διάφοροι ναοὶ, ἢ Οὐὰτ κατὰ τὴν ἐγχώριον γλῶσσαν.

« Μεγαλοπρεπέστερος πάντων εἶνε ὁ καλούμενος Οὐὰτ-Χὸγκ, ὅστις, ὡς ἐκ τοῦ ὕψους καὶ τοῦ κανονικοῦ αὐτοῦ σχήματος, ἐφελκύει πάντων τῶν περιηγητῶν τὴν προσοχήν.

« Δὲν προτίθεμαι σήμερον νὰ σᾶς περιγράψω τὴν ὡραίαν ταύτην Παγόδαν, ἀλλὰ θὰ ὁδηγήσω τὸν ἀναγνώστην εἰς μίαν τῶν κυριωτέρων διωρύγων τῆς πόλεως, τὴν Κλὸγκ-Ταπὼ-Ἰλὰγκ, ἐκεῖ ὅπου αὕτη συναντᾷ τὴν Κλὸγκ-Βὰγκ-Λὰμ-Πώ. Θὰ παρατηρήσῃ ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὄχθης μέγα πλίνθινον οἰκοδόμημα, ἀλλὰ τόσον παράδοξον, ὥστε θὰ τῷ ἔλθῃ κατὰ νοῦν, ὡς ἦλθε καὶ εἰς ἐμὲ, νὰ ἐρωτήσῃ ἐὰν ὁ δοὺς τὸ σχέδιον ἀρχιτέκτων ἔλαβεν ὡς πρότυπον τοῦ ἔργου του τὸν πύργον τῆς Βαβὲλ, ἵνα ἐν μικροτέρῳ σχήματι προσφέρῃ αὐτὸν εἰς τοὺς τῆς Βὰγκκὸκ κατοίκους. Ἀλλὰ φεῦ! ἔλαβε καὶ τοῦτο τὴν

αὐτὴν τοῦ προτύπου τύχην, ἐγκαταλειφθὲν πρὶν ἢ διεκπεραιωθῇ· πᾶν δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ μεῖναν καταρρέει ἐν ἐρειπίοις, καὶ οἱ κατώτεροι τοῖχοι, οἱ, μέλλοντες νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς θεμέλιον, βυθίζονται ὁλονὲν εἰς τὸ ὑγρὸν ἔδαφος.

«Ὁ Οὐὰτ οὗτος καλεῖται Σεκέδ. Τὰ παραρτήματα αὐτοῦ κατέχουσι μεγάλην γῆς ἔκτασιν, διαχωριζομένην ὑπὸ διώρυγος εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μεσημβρινώτερον περιέχει τὰ ἐρείπια. Ἐκεῖ δὲ παραλλήλως πρὸς τὴν διώρυγα ᾠκοδομήθησαν οἰκήματα κατάλληλα διὰ τοὺς ἱερεῖς, τοὺς ὁποίους οἱ Σιάμιοι καλοῦσι ταλαπουΐνους. Ἑκάστη οἰκία ἔχει τὸν κῆπον αὐτῆς, ἢ μᾶλλον περιβόλους ἐστολισμένους, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Σιαμίων, ἀπὸ σαλὰς ἢ σκιάδας, σηκούς, ἄντρα καὶ χαλικόστρωτα μέρη. Γέφυραι δὲ καμπυλόταται, κατὰ τὸν Σιαμικὸν τρόπον, χρησιμεύουσιν εἰς τὴν διάβασιν ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην ἐκ τῶν μικροτέρων διωρύγων, αἵτινες εἰσὶ τάφροι ἀληθεῖς. Οἱ ταλαπουΐνοι φαίνονται ἄνθρωποι βίου τακτικοῦ, διατηροῦντες ἐν καλῇ καταστάσει τὸ βόρειον μέρος τοῦ Σεκὲδ, καὶ φυτεύοντες δένδρα καὶ ἀνθηφόρα δενδρύλλια ἵνα προφυλάττωνται ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῶν.

« Μεγάλη γέφυρα ἄγει ἡμᾶς ἐκ τοῦ βορείου εἰς τὸ μεσημβρινὸν μέρος διὰ μέσου πλατείας διώρυγος. Ἀλλ' ἐνταῦθα ὁποῖον διάφορον θέαμα παρουσιάζεται ἐνώπιον ἡμῶν! Οἱ ναοὶ εἰσὶ μικροί· οὔτε δένδρα ὑπάρχουσιν, οὔτε ἄνθη· οὐδὲν ἄλλο, ἢ χλόη τις ξηρά. Καὶ ἐνταῦθα αἱ οἰκοδομαὶ εἰσὶ πολυάριθμοι, εἰς κανονικὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν κείμεναι καὶ ἔχουσαι ὕψος 20—25 ποδῶν. Δὲν δύναμαι δὲ νὰ τὰς συγκρίνω ἢ πρὸς γιγαντώδεις λυχνίας, ἀνακαλούσας εἰς τὴν μνήμην τὰς μελαγχολικὰς λαμπηδόνας πενθίμων τελετῶν. Ὁποία ἐρήμωσις εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Οὐὰτ-Σεκέδ!

« Εἰδός τι προχώματος πλινθίνου καὶ ἀρκετὰ ὑψηλοῦ, ὅπως μὴ τὸ προσβάλλῃ καὶ ἡ μεγαλητέρα παλίρροια, χρησιμεύει ἀντὶ ὁδοῦ. Ἐκπλήττεται δὲ ὁ περιηγητὴς βλέπων ἑκατέρωθεν διάφορα ῥάκη, ἤτοι σωροὺς βαμβακίου, καὶ ἄλλα παλαιόπανα, λείψανα κατατετριμμένων προσκεφαλαίων καὶ στρωμάτων, σανίδας φερούσας ἀκόμη τὰ ἴχνη χάρτου ἀργυρόχρου ἢ χρυσόχρου, καὶ ἐρωτᾷ εἰς τί ἀρά γε ἐχρησίμευσεν ὅλος αὐτὸς ὁ ψευδὴς στολισμός; Ἀλλ' ὀλίγον ἀπωτέρω, εἴς τινας τῶν σαλὰς, ὁμοιάζοντας ἀμαξοστάσια τῶν ὁποίων αἱ στέγαι στηρίζονται ἐπὶ στύλων, πλατεῖς λάκκοι πληροῦνται κατὰ μέρος ἐκ χώματος τιτανώδους καὶ τέφρας ἡμισβέστου. Ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας ὀσμῆς, ἣν ἡ τέφρα αὕτη ἀναδίδει, δὲν βραδύνει ὁ περιηγητὴς νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰ ἴχνη ἀνθρωπίνων σωμάτων. Οὐδεμία πλέον ἀμφιβολία ὅτι ἐνταῦθα ἐκάησαν νεκροί, τὰ δὲ ῥάκη ἐκεῖνα καὶ αἱ ἐστολισμέναι σανίδες ὅτι ἐχρησίμευσαν εἰς ἐπικηδείους τελετάς.

« Τὸ ἔθος τοῦ καίειν τοὺς νεκροὺς εἶνε ἀρχαιότατον, καὶ ἐθεωρήθη πάντοτε ἔθος ἱερὸν παρ' ἅπασι σχεδὸν τοῖς λαοῖς. Δὲν λανθάνουσι τὸν ἀναγνώστην αἱ παρ' Ὁμήρῳ κηδεῖαι τοῦ Πατρόκλου, Ἕκτορος καὶ Ἀχιλλέως, καὶ ἡ τοῦ Ῥώμου παρὰ τοῖς Λατίνοις συγγραφεῦσιν. Οἱ Τεύτονες, οἱ Σαρμᾶται, οἱ Σουηδοί, οἱ Νοερβεγοὶ ἔπραττον ὡς οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι. Ἐὰν δὲ ἐκ τοῦ ἀρχαίου κόσμου μεταβῶμεν εἰς τὴν μεγάλην δυτικὴν ἤπειρον, ἐγὼ αὐτὸς εἶδον παρὰ ταῖς ἀγρίαις τῆς Γουϊάνης φυλαῖς νεκροὺς τιθεμένους ἐπὶ τῆς πυρᾶς καὶ ἀποτεφρουμένους, τοὺς δὲ περὶ αὐτοὺς νὰ λαμβάνωσι τὴν σποδὸν ὡς κειμήλιον. Τὰ λείψανα ταῦτα θεωροῦνται ἱερὰ, καὶ ὅταν φυλή τις μετοικῇ τὰ μεταφέρει μὲ πᾶν ὅ,τι ἔχει πολυτιμότερον.

« Ὁ τρόπος τοῦ καίειν τοὺς νεκροὺς διαφέρει μεταξὺ τῶν παραδεχθέντων τὸ ἔθος τοῦτο διαφόρων λαῶν. Οἱ δὲ Σιάμιοι, ὅταν πρόκηται περὶ εὐγενοῦς καὶ πλουσίου, βαλσαμόνουσι τὸ σῶμα, ἅμα σβεσθέντος καὶ τοῦ τελευταίου τῆς ζωῆς σπινθῆρος, καὶ ἐπὶ ὀκτὼ ἕως δέκα μῆνας τὸ φυλάττουσιν εἰς νεκρικόν τινα θάλαμον. Τὴν δὲ τῆς κηδείας ἡμέραν ὁ νεκρὸς μεταφέρεται ἐντὸς μεταλλίνης κάλπης εἰς τὸν τόπον τῆς πυρᾶς, ἥτις περικυκλοῦται ὑπὸ ξηρῶν ξύλων, ῥητίνης καὶ ἄλλων ἐλαιωδῶν οὐσιῶν. Ἐὰν ὁ ἀποθανὼν ἦνε Πρίγκηψ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ αἵματος, εὐγενὴς ἢ ἀνώτατός τις τοῦ Κράτους ὑπάλληλος, οἱ βασιλεῖς τοῦ Σιὰμ παρευρίσκονται εἰς τὴν κηδείαν, καὶ ὁτὲ μὲν ὁ εἷς ὁτὲ δὲ ἀμφότεροι ἀνάπτουσι τὴν πυράν. Ἀφοῦ δὲ τὸ σῶμα καῇ ἐντὸς τῆς μεταλλίνης κάλπης, λαμβάνουσι τὴν τέφραν, ἥτις μένει ἄμικτος πάσης ξένης οὐσίας, καὶ τὴν φυλάττουσιν ἐπιμελῶς ἢ τὴν θάπτουσιν ἐντὸς ναΐσκου, ὑπὸ μνημεῖα σχήματος πυραμιδοειδοῦς, ἐπίτηδες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνεγειρόμενα.

« Δύναμαι νὰ προσθέσω ἐνταῦθα ὅτι παρὰ τοῖς Σιαμίοις χρῶμα πένθους εἶνε τὸ λευκὸν, καὶ ὅτι ἀπὸ σέβας πρὸς τὸν θνήσκοντα ὅλοι οἱ τῆς οἰκίας αὐτοῦ κείρονται τὴν κόμην. Ὁ καλνχόμ, (πρωθυπουργὸς) καὶ ὁ φρακλὰνζ, (ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν), ὅτε ἀπέθανεν ὁ θεῖος αὐτῶν Σομδὲτς, ὅστις μετὰ τοὺς δύο βασιλεῖς ἦτο ὁ ἀνώτερος τῶν ὑπαλλήλων, ἐφόρεσαν ἁπλῶς λευκὰ βαμβακερὰ ἐνδύματα, χωρὶς νὰ κείρωσι τὴν κόμην· διότι, ὡς ὑπουργοὶ τοῦ στέμματος καὶ ἐν τῷ

τίτλῳ τούτῳ θεράποντες τῶν δύο βασιλέων, τότε μόνον δύνανται νὰ ἐφαρμόσωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὸ ἔθιμον τοῦτο, ὅταν ἀποθάνῃ ὁ εἷς τῶν δύο βασιλέων.

« Ἐπανέρχομαι εἰς τὴν ἐν τῷ Οὐὰτ-Σεκὲδ ἐπίσκεψίν μου. Ἐκ τοῦ σαλὰς ἠκολούθησα τὴν λιθόστρωτον ὁδὸν καὶ ἔφθασα εἰς δύο ἐπιμήκη γήπεδα, ἔχον ἑκάτερον ἑκατὸν περίπου ποδῶν πλάτος καὶ περιτειχισμένον· πρὸς δεξιὰν παρετήρησα ὑψηλὸν ἱερίωμα, ἐφ' οὗ ἐκάθηντο γύπες εἰδεχθεῖς. Ταχύνας δὲ τὸ βῆμα πρὸς τὸν ἐνώπιόν μου περίβολον, διέβην χαμηλήν τινα θύραν καὶ ὠπισθοδρόμησα καταληφθεὶς ὑπὸ φρίκης, ὅτε εἶδον τινὰ τῶν πτηνῶν τούτων συνεστιώμενα ἀνθρώπινον πτῶμα.

« Δὲν λέγω διόλου ὑπερβολάς· περιγράφω, πιστεύσατε, ὅ,τι εἶδον κατὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψίν μου εἰς τὸ Οὐὰτ-Σεκὲδ.

« Τὸ καίειν τοὺς νεκροὺς, ὡς ἀνέφερον ἤδη, εἶνε ἐνταῦθα ὁ συνήθης τρόπος, δι' οὗ, κατὰ τὴν γραφικὴν ἔκφρασιν, ἅπαξ σβεσθείσης τῆς ζωῆς, ἀποδίδουσι τὴν γῆν εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν τέφραν εἰς τὴν τέφραν. Ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τοῦτο καταφεύγουσι μόνον οἱ πλούσιοι, διότι οἱ πτωχοὶ δὲν δύνανται νὰ πληρόνουν τὴν παρακολουθοῦσαν δαπάνην. Ἀρκοῦνται λοιπὸν νὰ θάπτωσι ὑπὸ τὴν γῆν τοὺς νεκροὺς, ἢ, φέροντες αὐτοὺς εἰς τὸ Οὐὰτ-Σεκὲδ, νὰ τοὺς ῥίπτωσιν ὑπεράνω τοῦ περιβόλου, ὅπου οἱ γύπες καραδοκοῦσι νὰ τοὺς καταβροχθίσωσιν.

« Ἐπεσκέφθην καὶ δεύτερον τὸ Οὐὰτ-Σεκὲδ, τὴν 11 τοῦ τελευταίου Ἰανουαρίου. Παρετήρησα φθάσας ἔκτακτόν τινα κίνησιν· εἶχον κατασκευάσει ἐνταῦθα μὲν προσωρινοὺς ναΐσκους, παρέκει θέατρα διὰ σκηνικὰς παραστάσεις· σκηνογράφοι ἐνησχολοῦντο, ἕκαστος κατὰ τὸ μέτρον τῆς τέχνης του, καὶ τὴν φύσιν ἀπομιμούμενοι, νὰ ζωγραφίζωσιν ἱερὰ ἄλση, βράχους ζωγραφικοὺς, ποταμοὺς διαπλεομένους ὑπὸ λέμβων, ὠκεανοὺς συνταραττομένους ὑπὸ τρικυμίας. Λύσας ἐκ περιεργείας τὴν σιωπὴν, ἠρώτησα τοὺς δυναμένους νὰ μοὶ δώσωσι θετικὰς πληροφορίας· οὗτοι δὲ μοὶ εἶπον ὅτι μετά τινας ἡμέρας πρόκειται νὰ καύσωσι μεγάλην τινὰ καὶ εὐγενῆ δέσποιναν, ἀποθανοῦσαν πρό τινων μηνῶν. Τίς δὲ ἦτο ἡ μεγάλη αὕτη καὶ εὐγενὴς δέσποινα; Ἡ σύζυγος τοῦ Φρὰ-Ναΐν-Σαραπινοὺτ, δευτέρου πρέσβεως τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Σιαμικῆς πρεσβείας. Ἀφῆκα ὄπισθέν μου τὰς προπαρασκευὰς ταύτας, καὶ κατηυθύνθην πρὸς τὰ περιτειχισμένα γήπεδα. Οἱ γύπες, αἱ ζῶσαι αὗται εἰκόνες τῶν ἀρχαίων ἀρπυιῶν, ἐκάθηντο ἀκόμη ἐπὶ τοῦ μνημονευθέντος ἱκριώματος· αἱ φαλακραὶ κεφαλαί των ἦσαν κατὰ τὸ ἥμισυ κεκρυμμέναι ὑπὸ τὰ πτερὰ αὐτῶν, αἱ δὲ πτέρυγές των ἐκρέμαντο βαρεῖαι σχεδὸν μέχρι τῶν γαμψῶν ὀνύχων των. Διέβην χωρὶς νὰ ταραχθῶσι παντελῶς· προφανῶς εἶχον χορτάσει. Παρήμειψα τὴν φλιὰν τοῦ πλατυτέρου τῶν δύο περιβόλων, καὶ τὸ βλέμμα μου ἔπεσεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ δύο ἀνθρωπίνων κρανίων, ἐμπεπηγμένων εἰς τὴν ἄκραν δύο ξύλων ἐξ ἰνδοκαλάμου, καὶ τῶν ὁποίων οἱ κορμοὶ ἔκειντο ἐντὸς λάκκου πλήρους ὕδατος, συσσωρευθέντος ἐκ τῶν τελευταίων βροχῶν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ πενθίμου ἐκείνου τόπου. Οἱ γύπες εἶχον περάσει τὸ ἔργον των. Μία τῶν κεφαλῶν ἦτο προφανῶς ἀνδρὸς, ἡλικίας ὡρίμου καὶ μορφῆς τόσον ἀλλοκότου, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ μεταξὺ πολλῶν ἄλλων. Ἡ ἑτέρα ἦτο κεφαλὴ γυναικός· ἑκάτεραι δὲ εἶχον τὴν γνάθον, καὶ οὐδεὶς τῶν ὀδόντων ἔλειπε. Τίνων ἦσαν αἱ κεφαλαὶ ἐκεῖναι; Διατί ἐκεῖναι εἰς οὓς ἀνῆκον ἀπεκεφαλίσθησαν, καὶ διατί οἱ κορμοὶ αὐτῶν ἐρρίφθησαν ἐντὸς τοῦ βορβορώδους ἐκείνου λάκκου;

« Ἰδοὺ ἡ ἱστορία των, ὡς ἤκουσα αὐτὴν ἐρωτήσας ἐκείνους, παρ' ὧν ἠδυνάμην νὰ ἐλπίσω πιστὴν ἐξιστόρησιν:

« Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀνδρὸς ἦτο ἑνὸς ἱερέως, ἡ δὲ τῆς γυναικὸς νέας τινός, ἐκ τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἀνακτόρου τοῦ πρώτου βασιλέως. Εἷς τῶν αὐστηροτέρων κανόνων, τοὺς ὁποίους ὁ βουδισμὸς ἐπιβάλλει εἰς τὸν ταλαπουΐνον, εἶνε τὸ νὰ φυλάττῃ ἑαυτὸν ἄσπιλον καὶ ἁγνόν. Θεωρεῖται δι' αὐτὸν ἁμάρτημα νὰ καθήσῃ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ψιάθου ἐφ' ἧς καὶ γυνὴ κάθηται, ἢ νὰ δεχθῇ παρὰ τῆς γυναικὸς ἄλλο τι ἢ τὴν τροφήν του ὡς ἐλεημοσύνην. Νὰ συνδιαλεχθῇ μετὰ γυναικὸς ἐν τόπῳ ἀποκρύφῳ εἶνε ἁμάρτημα, νὰ βήξῃ ἢ νὰ ἐπαρμισθῇ ὅπως ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν ὁμίλου νεανίδων καθημένων εἶνε ἁμάρτημα, καὶ νὰ συλλογισθῇ ἀκόμη περὶ γυναικὸς θεωρεῖται ἁμάρτημα. Καὶ ὅμως, ἄντικρυς ὅλων τούτων τῶν αὐστηρῶν κανόνων, ὁ Φρὰ-Σὰγκ, εἷς τῶν ταλαπουΐνων τοῦ Οὐὰτ-Σεκὲδ, ἠράσθη τῆς Μὰ-Ὀπ-Σχουὶ, ἥτις, καίτοι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν ἀνακτόρων, εἶχε τὴν ἄδειαν νὰ ἐξέρχηται ἐνίοτε πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν συγγενῶν αὐτῆς· ἀλλ' ἀντὶ τῶν συγγενῶν ἐπεσκέπτετο τὸν Φρὰ-Σὰγκ ἐν τῷ Οὐὰτ-Σεκὲδ. Ὅτε δὲ μίαν ἡμέραν οἱ δύο ἐρασταὶ συνωμίλουν τρυφερῶς εἰς τὸ κελλεῖον τοῦ ταλαπουΐνου, ἤκουσαν κρότον βημάτων, καὶ ὁ Φρὰ-Σὰγκ ἐνόμισεν ὅτι εἷς τῶν συναδέλφων του ἔρχεται πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ. Εἰς τὸν παρακείμενον θάλαμον εὑρίσκοντο μεγάλα κιβώτια, περιέχοντα τὰ ἱερὰ

τοῦ Βούδδα βιβλία καὶ ἄλλα ἐκ τῶν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ναοῦ.

« Θέλων ὁτάλας ταλαπουΐνος νὰ κρύψῃ τὴν ἐρωμένην του κατὰ τὴν ὀχληρὰν ταύτην ἐπίσκεψιν, ἔθεσεν αὐτὴν εἰς ἓν τῶν κιβωτίων. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ ἐπισκεπτόμενος ἦτο εἷς τῶν ἀνωτέρων ἱερέων τοῦ ναοῦ, ἐλθὼν νὰ ζητήσῃ σύγγραμμά τι, καὶ τὸ σύγγραμμα ἐκεῖνο ἦτο ἀκριβῶς ἐν τῷ αὐτῷ κιβωτίῳ ὅπου ἔκειτο ἡ Μὰ-Ὀπ-Σχουΐ. Τὰ πάντα ἀνεκαλύφθησαν. Τὸ ἔγκλημα τοῦ ἱερωσύλου ἱερέως διεδηλώθη παρευθὺς εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Οὐὰτ, καὶ οἱ δύο ἔνοχοι παρεδόθησαν εἰς τὴν ἁρμόδιον ἀρχήν. Ἐδικάσθησαν ἀμφότεροι κατὰ τὴν αὐστηροτέραν τοῦ νόμου ἑρμηνείαν καὶ κατεδικάσθησαν νὰ ἀποκεφαλισθῶσι, καὶ αἱ μὲν κεφαλαὶ αὐτῶν νὰ ἐκτεθῶσιν ἐμπεπηγμέναι ἐπὶ ξύλων, τὰ δὲ σώματά των νὰ ῥιφθῶσιν εἰς τοὺς γύπας.

« Ἐπεκαλέσθησαν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἐπιείκειαν τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἔμεινεν ἄκαμπτος. Ἐν τούτοις κατώρθωσαν, καίτοι εἰς χωριστὴν φυλακὴν κατάκλειστοι, νὰ προμηθευθῶσι δηλητήριον, καὶ ὅτε ὁ ὄχλος ἦλθε νὰ τοῦς κόψῃ τὴν κεφαλὴν, δὲν εὗρε πλέον παρὰ μόνον δύο νεκρὰ πτώματα. Καὶ ὅμως ἡ ποινὴ ἐξετελέσθη· αἱ κεφαλαὶ ἐξετέθησαν ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ τὰ σώματα ἐρρίφθησαν εἰς βορὰν τῶν γυπῶν.

« Μετὰ πεντεκαίδεκα ἡμέρας, ἐπιστρέψας εἰς τὸν μελαγχολικὸν ἐκεῖνον τόπον, δὲν εὗρον παρὰ τὴν κεφαλὴν μόνην τῆς γυναικὸς, ἐρριμμένην χαμαὶ εἰς τὴν βάσιν τοῦ ἰνδοκαλάμου της. Ἐκεῖνοι, οὓς ἐκ νέου ἠρώτησα, μοὶ εἶπον ὅτι οἱ συγγενεῖς τοῦ Φρὰ-Σὰγκ ἔτυχον παρὰ τοῦ βασιλέως τὴν ἄδειαν νὰ παραλάβωσι τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ λείψανα τοῦ σκελετοῦ τοῦ ἱερέως καὶ νὰ τὰ καύσωσιν· ἐπειδὴ δὲ ἡ Μὰ-Ὀπ-Σχουΐ δὲν εἶχεν οἰκογένειαν μὲ ἀρκετὴν ἐπιῤῥοὴν, ὅπως τύχῃ τῆς αὐτῆς εὐνοίας, ἡ κεφαλή της ἔμεινεν εἰς τὸν Οὐὰτ-Σεκὲδ. Ὁμολογῶ ὅτι, ἂν δὲν ἐφοβούμην μὴ ἀνακαλυφθῶ, ἤθελα τὴν μετακομίσει.

« Ἔχω νὰ σημειώσω καὶ τρίτην ἐπίσκεψίν μου εἰς τὸν Οὐὰτ, θελήσας νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν ἀποτέφρωσιν τῆς συζύγου τοῦ Φρὰ-Ναῒ-Σαραπούτ, τὰς προπαρασκευὰς τῆς ὁποίας εἶχον ἴδει πρό τινων ἑβδομάδων. Ὁ διὰ τὴν κηδείαν ταύτην ἀνεγερθεὶς ναὸς ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν μνήμην μου τὴν γραφίδα τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Τὸ ἐσώτερον τοῦ ναοῦ ἐζωγραφεῖτο μέλαν μετὰ χρυσῶν στολισμῶν. Τέσσαρες κυκλοτερεῖς στῆλαι ἄνευ παραστάσεων περιεκύκλουν τὴν καταστυλιστὸν κρηπίδα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκειτο ἐνιαυτὸς κάλπης ὁ νεκρὸς τῆς ὑψηλῆς καὶ ἰσχυρᾶς δεσποίνης. Οἱ τοῖχοι τοῦ ναοῦ ἠκτινοβόλουν ἐκ τῆς λάμψεως ἀπείρων κεχρωματισμένων ὑαλίνων λυχνιῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἀντανακλαστικοὶ κοῖλοι φακοὶ ηὔξανον τὴν λάμψιν τῶν φώτων. Ἐκτὸς τοῦ ναοῦ παρὰ τὸν τοῖχον εἶχον ἐγείρει διάφορα στασίδια, ἐστολισμένα μὲ πολλὰ καὶ διάφορα ἀθυρμάτια, μὲ πολυκάνδηλα, κηροπήγια καὶ πλαγγόνας κινουμένας δι' ἐλατηρίων ὑπὸ ἀοράτων παίδων. Βλέπων τις πάντα ταῦτα, ἐνόμιζεν ὅτι εὑρίσκεται εἰς μίαν τῶν ἐν Παρισίοις καὶ Λονδίνῳ ἀγορῶν. Ἀλλ' ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων οὐδὲν ἦτο διὰ πώλημα· ἡ ἔκθεσίς των ἀπέβλεπε μόνον νὰ τιμήσῃ τὴν ἔνδοξον νεκράν. Ὁ ναὸς περιεκυκλοῦτο ὑπὸ σηκῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἵσταντο οἱ ἱερεῖς, ἄλλοι μὲν ψάλλοντες τὰ νεκρώσιμα ᾄσματα, ἄλλοι δὲ τεντωμένοι καθ' ὅλον τὸ μῆκός των καὶ ἀναπαυόμενοι ἐκ τοῦ κόπου τοῦ μεγάλου, ἐνῷ οὐδὲν ἔπραξαν.

« Τὸ μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τῶν σηκῶν διάστημα ἦτο στενόν, διότι μάλιστα ἐφράττετο ὑπὸ τῶν περιέργων ἢ τῶν ἐκπληρούντων χρέη τινὰ ἐν τῇ τελετῇ. Ἀλλὰ τὸ πλῆθος συνωθεῖτο κυρίως πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἐγίνοντο αἱ θεατρικαὶ παραστάσεις. Ὁ γελωτοποιὸς καὶ ὁ μῖμος ἐπετύγχανον τῶν ἄλλων καλλήτερον, οἱ δὲ θεαταὶ δὲν ἔκρυπτον τὴν μεροληψίαν των πρὸς τοὺς Κινέζους ὑποκριτὰς, τοὺς θορυβοῦντας τοσοῦτον μὲ τὰς κλαυθμηρὰς φωνὰς, τὴν μουσικὴν, τὰ κύμβαλα καὶ τύμπανα αὐτῶν· οὗτοι εἶχον πλειοτέρους θαυμαστὰς ἢ αἱ χορεύτριαι, τὰς ὁποίας ἠμέλουν συγκριτικῶς, καίτοι τινὲς ἐκ τῶν Σιαμίων ἐκείνων βαγιαδέρων ἦσαν νέαι καὶ εὐειδεῖς. Ἀπέναντι τοῦ κυρίως θεάτρου ἠγέρθη εὐρύχωρον ὕψωμα, κεκοσμημένον μὲ στεφάνους ἐξ ἀνθέων καὶ μὲ πλουσίας βαφὰς, καὶ τοῦ ὁποίου αἱ βαθμῖδες καὶ αἱ ἔξοδοι ἐφυλάσσοντο ὑπὸ ἐκλεκτοῦ σώματος Ἀμαζόνων, ἐνδεδυμένων διὰ τὴν ἐπικήδειον ταύτην τελετὴν χιτῶνα ἐκ μαύρου βελούδου καὶ χρυσοκέντητον. Γραμμὴ στρατιωτῶν τοῦ πρώτου βασιλέως ἐφύλαττεν ἐπίσης τὸ ὕψωμα ἐκεῖνο, ἐξ οὗ ἐδηλοῦτο ὅτι ἡ Λύτοῦ Μεγαλειότης ἔφθασεν ἤδη ἐκεῖ μετὰ τῆς βασιλίσσης συζύγου του, ὡς ἀποκαλοῦσι τὴν σεπτὴν σύντροφόν του. Τὸ πλῆθος ηὔξανεν ἀδιακόπως. Δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω τὸ πνεῦμα τῶν Σιαμικῶν βωμολοχιῶν, καὶ ἐκουράσθην μάλιστα ἀπὸ τὸ β α λ λ έ τ ο ν· ὅθεν ἀπεφάσισα νὰ ἀπέλθω ἐκεῖθεν καὶ νὰ παρατείνω τὸν περίπατόν μου ὀλίγῳ μακρότερον ἐπὶ πλοιαρίου, καὶ τὸ ἑσπέρας νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸν Οὐὰτ-Σεκὲδ, ὅτε ὁ ναὸς ἤθελεν εἶσθαι ὅλος κατάφωτος. Τοῦτο καὶ ἔπραξα, καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι αἱ σκηναὶ, τῶν ὁποίων ὑπῆρξα μάρτυς, ὑπερέβησαν κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν τὰς κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ σομδέτς. Ἐντύπωσιν δὲ μοὶ ἀφῆκε καὶ τὸ καινοφανὲς τῶν διαφόρων πυροτεχνημάτων, τὰ ὁποῖα προώδευσαν πολὺ εἰς Σιάμ· δράκοντες πυρὸς, δρομάδες ὑπερφυσικοῦ σχήματος, λέοντες, τίγρεις καὶ ἄλλα τρομερὰ θηρία διέσχιζον τὸν οὐρανὸν, ἐνῷ συγχρόνως ἐξεκώφαινον τὰ ὦτά μου τρομεροὶ ὀρυγμοὶ, ἀνάμικτοι ὑπὸ συναυλίας γελοιωδῶν θρήνων τῶν ἐξ ἰνδοκαλάμου αὐλῶν, ὄντων μήκους αὐξάνοντος βαθμηδὸν, διατετρημένων καὶ προσδεδεμένων εἰς νῆμα καταπίπτον εἰς κρωσσούς. Ἡ δὲ ταχύτης, μεθ' ἧς οἱ ἰνδοκάλαμοι οὗτοι διασχίζουσι τοὺς ἀέρας, παράγει ἦχους ἀνακαλοῦντας εἰς τὴν μνήμην μου ὅ,τι λέγει ὁ Μίλτων περὶ τῆς μουσικῆς τοῦ Ἅδου, ὅταν ὁμιλῇ περὶ τῶν στεναγμῶν καὶ τῶν οἰμωγῶν τῶν ψυχῶν ἐκείνων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ εἰρήνη τοῦ μέλλοντος κόσμου ἀπεκλείσθη διὰ παντός. »

Γ. ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΙΑ. — Μεταξὺ τῶν πρωτίστων ἀρετῶν τοῦ ἀνθρώπου εὐλόγως δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν καὶ τὰς θαυματουργοὺς ἀρετὰς ταύτας, ὧν πλεῖστα ὅσα παραδείγματα ἀπαντῶμεν εἰς τε τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νεωτέραν ἱστορίαν. Ἰδού τινα παραδείγματα γενναιοψυχίας:

Ἀντίγονος ὁ Β', βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἡτοιμάζετο νὰ ναυμαχήσῃ μετὰ τοῦ Πτολεμαίου, συνεκρότησε στρατιωτικὸν συμβούλιον. Εἰπόντος δὲ τοῦ ἀρχιναυάρχου του ὅτι τὰ πλοῖα τῶν ἐχθρῶν ἦσαν πλειότερα, « Ἐμοῦ δὲ τοῦ ἰδίου ἡ παρουσία, ἀπήντησεν ὁ γενναιόψυχος βασιλεὺς, δὲν συλλογίζεσαι μὲ πόσα πλοῖα ἰσοδυναμεῖ; »

Ὁ Κατίνας, καταπληγωθεὶς εἰς τὴν μάχην τοῦ Κιαρίου, ἐξηκολούθει νὰ μένῃ πεισματωδῶς εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, προσπαθῶν νὰ συνενώσῃ τὰ στρατεύματά του. — « Στρατηγέ! ποῦ θέλετε νὰ ὑπάγωμεν; ἔκραξεν εἷς τῶν ἀξιωματικῶν του· ὁ θάνατος εἶνε ἐμπρός μας! — Καὶ ἡ καταισχύνη ὄπισθεν! » ἀπεκρίθη ὁ γενναῖος στρατηγός.

Πέρσης στρατιώτης ἐκαυχᾶτό ποτε ἐνώπιον Λακεδαιμονίων ὅτι τὰ τόξα καὶ τὰ ἀκόντια τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ ἦσαν τόσον πολλὰ, ὥστε θὰ ἐσκίαζον τὸν ἥλιον. — « Τόσον τὸ καλλήτερον, ἀπεκρίθη εἷς γενναῖος Σπαρτιάτης, θὰ πολεμήσωμεν ὑπὸ σκιάν. »

Εἰς τὸν Λούκουλλον, ἑτοιμαζόμενον νὰ πολεμήσῃ ἐναντίον τοῦ Τιγράνου, ἀνήγγειλον, θέλοντες νὰ τὸν ἀποτρέψωσιν, ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο ἀποφράς. — « Τόσον τὸ καλλήτερον, ἀπήντησεν ὁ γενναῖος στρατηγὸς, θέλομεν τὴν καταστήσει εὐδαίμονα διὰ τῆς νίκης μας. »

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ Η ΓΥΝΗ. — Ὅσας ὥρας εἶχον διαθεσίμους οἱ ἄνδρες ὅλων τῶν ἐποχῶν, φαίνεται ὅτι ἀπεφάσισαν νὰ τὰς ἐξοδεύσωσιν εἰς περιγραφὴν τῆς γυναικός. Ἰδού τινα γνωμικὰ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης:

— Ἡ καρδία τῆς γυναικὸς εἶνε χαλκίνη εἴς τινας στιγμὰς καὶ κηρίνη εἰς ἄλλας.

— Ἡ γυνὴ εἶνε παιδίον, τὸ ὁποῖον διασκεδάζουν μὲ παιγνίδια, ἀποκοιμίζουν μὲ ἐπαίνους καὶ ἀπατῶσι μὲ ὑποσχέσεις.

— Γυναῖκές τινες εἰσὶ τὸ μειδίαμα τοῦ Πλάστου, ἄλλαι δὲ οἱ μορφασμοὶ αὐτοῦ.

— Αἱ γυναῖκες εἰσὶ δαίμονες, οἵτινες μᾶς στέλλουν εἰς τὴν κόλασιν διὰ τῆς θύρας τοῦ παραδείσου.

— Ἡ γυνὴ, κεκοσμημένη δι' ὅλων τῶν θελγήτρων, εἶνε τὸ τρομερώτερον ὃν ἐν τῇ δημιουργίᾳ.

— Ἡ γυνὴ εἶνε ὁ ἑωθινὸς ἀστὴρ τῆς νεότητός μας, ὁ ἡμερινὸς ἀστὴρ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὁ ἑσπερινὸς ἀστὴρ τῆς ζωῆς ἡμῶν.

— Περσική τις παροιμία λέγει ὅτι, δέκα μέτρα ὁμιλίας ἐστάλησαν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐξ αὐτῶν ἡ γυνὴ ἔλαβε τὰ ἐννέα.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ.

— Τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου εἶνε γεωγραφικὸς χάρτης, ἐφ' οὗ ἡ ψυχὴ ἰχνογραφεῖ ὃν δρόμον μέλλει νὰ πορευθῇ καθ' ὅλον τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς.

Ἀργύριον ἐν τῷ βαλαντίῳ σου σὲ καθιστᾷ εὐϋπόληπτον, σοφία δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ σου σὲ κοσμεῖ, καὶ τὰ δύο ὅμως ἐν ἀνάγκῃ θέλουν σὲ χρησιμεύσει.

Ὅταν ἐκπληρωθῶσι κατὰ γράμμα αἱ ἐπιθυμίαι ἡμῶν, πάντοτε εὑρίσκομεν λάθος τι, δεικνύον ὅτι αἱ ἐπιθυμίαι αὗται ἦσαν πᾶν ἄλλο ἢ ὅ,τι ἐπεριμένομεν.

Δὲν βλέπομεν εὐκόλως τὰ οἰκεῖα ἡμῶν πράγματα· τὰ ὀξυδερκέστατα ὄμματα δὲν βλέπουσι κατωτέρω τῶν παρειῶν, οὐδ' ὑπεράνω τοῦ μετώπου.

ΤΥΧΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΟΝ.

Εἰς τὰ χείλη πηγαδίου ἐκοιμᾶτο ἓν παιδίον·
(πρέπει βέβαια νὰ ἦτο καὶ ἀνόητον κι' ἀχρεῖον·
φρόνιμο παιδὶ δὲν ἔχει τόσην ἀσυλλογισίαν.)

Ἔτυχε κατ' εὐτυχίαν
τοῦ πρελλοῦ μας νὰ περάσῃ τότε ἀπ' ἐκεῖ ἡ Τύχη,
τὸ ἴδιον ἐξῆς πλὴν νὰ προσέχῃς· ἐὰν ἤθελαν σοῦ τύχει
" 'ς τὸ πηγάδιον νὰ πέσῃς, ἤθελαν τἄχει μαζή μου
" καὶ θὰ ἤμουν εἰς τὸ στόμα βέβαια τῶν συγγενῶν σου,
" ἐνῶ, τέκνον μου, ὡς βλέπεις, ἦτο σφάλμα ἰδικόν σου.

" Σ' ἐρωτῶ ἐν συνειδήσει, αὕτη ἡ ἀστοχασία
" εἶνε ἰδική μου ἴσως καὶ αὐτὴ κακοτροπία; »

Ταῦτα εἶπε κι' ἀνελήφθη.
Εἶχε δίκαιον ἡ Τύχη.

Εἶν' ὑπεύθυνος δι' ὅλα, ὅσα ἤθελον μᾶς τύχει·
σχέδιον ποτὲ μεγάλον εἴτε πλοῖον ἐσυντρίφθη,
ἢ ἀπὸ ἀνοησίαν
ἢ καὶ κατὰ συγκυρίαν;
ἂν δὲ σπάσωμεν τὸν πόδα, τὸ κεφάλι ἢ τὴν χεῖρα,
ποῖος αἴτιος; ἡ Μοῖρα!
κι' αἰτιώμεθα τὴν τύχην τῶν κακῶν μας ὡς αἰτίαν.

Ἡγεμονίς τις ἠρώτησε τὸν Πάπαν Κλήμεντα ΙΔ' πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποφέρῃ νὰ ἐμπιστεύηται τὰ ἀπόρρητά του εἰς μυστικοσυμβούλους, οἵτινες ἐνδεχόμενον νὰ ἦσαν ἀδιάκριτοι. — « Ἐξ ἐναντίας, Κυρία, εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ αὐτοὺς, καίτοι τοὺς ἔχω τρεῖς· » ἀπήντησεν ὁ Ἅγιος πατὴρ, δεικνύων τὰ τρία δάκτυλά του δι' ὧν ἔγραφεν.

Χημικός τις προσέφερεν εἰς τὸν Πάπαν Λέοντα Γ' ἓν σύγγραμμά του, ἐν ᾧ ἐκαυχᾶτο ὅτι γνωρίζει τὸν τρόπον τοῦ κατασκευάζειν χρυσὸν, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἤθελε λάβει παρὰ τοῦ Ἁγίου Πατρὸς κάνὲν μεγαλοπρεπὲς δῶρον. Ἀλλ' ὁ Πάπας, ἀποστείλας αὐτῷ βαλάντιον μέγα κενὸν, τὸν ἀπήντησεν ὅτι, ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν χρυσὸν, δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἄλλου πράγματος ἢ μέρους τινὸς, ὅπου νὰ ἠμπορῇ νὰ τὸν θέσῃ. »

Ὅτε ὁ Ναπολέων ἦτο ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ἀξιωματικός τις Πρῶσσος ἔλεγε μεγαλορρήμονῶν ὅτι, οἱ μὲν συμπολῖται του ἐμάχοντο πάντοτε ὑπὲρ δόξης, οἱ δὲ Γάλλοι ὑπὲρ χρημάτων, — « Ὀρθῶς λέγεις, ἀπεκρίνατο ὁ Βοναπάρτης· ἕκαστος μάχεται διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ὅ,τι δὲν ἔχει. »

Ἱερεὺς, ἐξομολογῶν χωρικόν τινα τὴν τεσσαρακοστὴν τοῦ Πάσχα, τῷ ἐπέβαλεν ὡς κανόνα νὰ νηστεύσῃ ἕνα μῆνα. — « Πάτερ μου, ἀπεκρίθη ὁ χωρικὸς, μὴν ὁλόκληρος εἶνε πάρα πολὺ· δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐγγυηθῶ ἂν θὰ ἀνθέξω περισσότερον τῶν ὀκτὼ ἡμερῶν. Εἶτα, ὡς αἰσθανόμενος τὴν συνείδησίν του τύπτουσαν αὐτὸν διὰ τὴν παρακοήν του, ἐπρόσθεσεν: « Ἂς ἦνε πλέον, σᾶς παραχωρῶ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπόμη, τὸ ὅλον δεκαπέντε. — Τέκνον μου, ἀπήντησεν ὁ ἱερεὺς, μήπως νομίζεις ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς τὴν ἀγοράν; ἡ ἱερότης τῶν μυστηρίων δὲν ἐξευτελίζεται ποτὲ διὰ γηΐνων διαπραγματεύσεων! — Τότε λοιπὸν, πάτερ μου, πρὸς χάριν σας προσθέτω ἀκόμη πέντε ἡμέρας, καὶ γίνονται ὅλαι εἴκοσιν. » Ἐπειδὴ δὲ ἔβλεπε τὸν ἱερέα σιωπῶντα καὶ τὸ πρόσωπόν του δεικνύον προφανῆ δυσαρέσκειαν, ἐπρόσθεσεν. « Ἔστω πλέον, ἂς ἦνε καὶ εἰς μήν· πλὴν ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ μὲ ἀφήσητε νὰ περιμείνω τοὐλάχιστον τὸν Φεβρουάριον, διότι εἶνε μικρότερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους. »

Ὁ Μενὰζ ἀναφέρει, ὅτι ὁ περίφημος Γαλάτης ποιητὴς Σκάρρων ἔθεσεν ἐν κεφαλίδι ποιήματός του τινὸς τὴν ἑξῆς ἀφιέρωσιν: « Προσφέρεται εἰς τὴν Γυλλεμέταν, τὴν σκύλαν τῆς ἀδελφῆς μου. » Μετά τινα καιρὸν, συγχισθεὶς μετὰ τῆς ἀδελφῆς του καὶ εὑρισκόμενος εἰς δεινὰς μετ' αὐτῆς διενέξεις, ἤλλαξε τὴν ἀφιέρωσιν κατὰ τὴν μετατύπωσιν τῶν ἁπάντων του καὶ ἔθεσεν ἀντ' αὐτῆς τὴν ἑξῆς: « Προσφέρεται εἰς τὴν Γυλλεμέταν, τὴν σκύλαν ἀδελφήν μου.

ΤΟ ΣΤΕΡΕΩΜΑ.

Εὐφραίνου, ὦ ψυχή μου, τῆς κτίσεως τὰ κάλλη,
ἡ γῆ θαυμάτων πλήρης ἐνώπιόν σου θάλλει·
κι' ἂν τῆς νυκτὸς ὁ πέπλος ἐπὶ μικρὸν τὰ κρύψῃ,
πληθὺς θαυμάτων νέων γεννᾶται εἰς τὰ ὕψη.

Γλυκεῖα νηνεμία! νυκτερινὴ γαλήνη!
στιλπνὴ, ἀκτινοβόλος, μηνοειδὴς Σελήνη
λάμπει ἐπὶ αἰθέρος, εἰς δρόσον λελουσμένου,
ὡς κόσμημ' ἀδαμάντων εἰς μέτωπον παρθένου.]

Ἡ πόλις ὅλη κεῖται ὡς ἄνθρωπος ὑπνώττων,
κανένα δὲν ἀκούει εἰς τὸν ἀέρα κρότον·
ὡς πλὰξ χρυσοῦ ἀπέφθου, τὸ πέλαγος μαρμαῖρον
ἀνταναχλᾷ τὴν λάμψιν ἑκάστου τῶν ἀστέρων.

Γλυκὺν, γλυκὺ, γελόεν τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα,
νέφος οὐδὲν σκιάζει τὸ καθαρόν του δῶμα·
καὶ διὰ τῆς μεγάλης ἐνάστρου ὀροφῆς του
ἡ δόξα διαλάμπει καὶ χάρις τοῦ Ὑψίστου!

Ὁ μέγας Γαλαξίας ὡσὰν πλατεῖα ζώνη
ἐκ πέρατος εἰς πέρας τοὺς οὐρανοὺς κυκλόνει,
σπόρος πυκνὸς καὶ ἄστρων φυταλιὰ μεγάλη,
ἐξ ἧς ὁ Πλάστης κόσμους διηνεκῶς ἐκβάλλει.

Μακρὰν τῶν ἄλλων ἄστρων, δειλαὶ ὡς Πελειάδες,
ὁδεύουν κατὰ μόνας αἱ ἄσπιλοι Πλειάδες·
ἀχώριστοι παρθένοι μὲ συστολὴν μεγάλην
ὁμοῦ συναναστέλλουν καὶ δύουν ὁμοῦ πάλιν.

Ὁ εὔζωνος Ὠρίων νυκτιπολεῖ κατόπιν,
ἀργυρωήλου ξίφους χρυσῆν βαστάζων κώπην.
Ἄγρυπνος στρατιώτης καὶ φύλαξ πιστὸς, μένων
ἔνθα ὁ ἀρχηγός του τὸν ἔχει τεταγμένον.

Ἐδῶ σμαράγδου δίκην ἓν ἄστρον πρασινίζει,
ἐκεῖ ἐρυθρὸν ἄλλο ὡς ἄνθραξ σελαγίζει,
καὶ ὅλα ὁμοῦ λάμπουν ἀτάκτως ἐσπαρμένα,
ποῦ μὲν πυκνὰ ὡς ἄμμος, ποῦ δὲ ἀραιωμένα.

Ὦ οὐρανὲ, ὦ κάλλος αἰώνιον, ἀρχαῖον,
ἀείποτε νεάζον, ἀείποτε ἀκμαῖον!
ὁ τύπος τῶν δακτύλων τοῦ Πλάστου εἰς σὲ μόνον
ἀνέπαφος τηρεῖται δι' ὅλων τῶν αἰώνων.

Ποτὲ τὸ κρύσταλλόν σου τὸ διαυγὲς ἐκεῖνο
μ' ἀναπνοὴν ὁ σκώληξ ἐγὼ δὲν θὰ μολύνω.
οὐδὲ κανεὶς μονάρχης, ὅστις τὴν γῆν ἐκπλήσσει
δὲν θέλει ἓν σου ἄστρον μικρὸν μετατοπίσει.

Ι. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΙΓ'.

Διαθέοντες ἀστέρες καὶ βολίδες.

« Εἰς φῶς βολίδες σου πορεύονται. »
Ἀββακούμ Γ'.

ΣΥΧΝΟΤΑΤΑ, κατὰ τὰς αἰθρίας νύκτας τοῦ ἔτους, βλέπομεν εἰς τὸν οὐρανὸν φαινόμενά τινα, μεγίστην ὁμοιότητα ἔχοντα μὲ τὰ ὀφιοειδῆ πυροτεχνήματα, τὰ διακρινόμενα ἰδίως μὲ τὸ ὄνομα φυσέγκια. Λαμπρόν τι φωτεινὸν σημεῖον διασχίζει αἴφνης ἔκτασίν τινα τοῦ οὐρανίου θόλου μετὰ σπινθηροβολισμοῦ καὶ ταχύτητος, καὶ χαράττον ὄπισθέν του φωτεινὸν αὔλακα ὡς τὸν τῶν πυροτεχνημάτων, σβέννυται ἀφοῦ περιγράψῃ τόξον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐκτεταμένον. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἀποκαλοῦμεν διάττοντας ἢ διαθέοντας ἀστέρας· ὀνομασία ἀκαταλληλοτάτη, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ ὡς καὶ ἡ θέσις αὐτῶν ποτὲ δὲν παραλλάσσει, ὅσον πολυάριθμοι καὶ ἂν ἤθελον εἶσθαι οἱ διάττοντες ἀστέρες. Οἱ ἀστρονόμοι δὲν δύνανται νὰ ἐξηγήσωσι τὸ φαινόμενον τοῦτο ἄλλως, εἰμὴ ὑποθέτοντες τοὺς διάττοντας τούτους ἀστέρας ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν μικρῶν ἐκείνων ἀπείρων τηλεσκοπικῶν πλανητῶν, οἵτινες καὶ αὐτοὶ περιστρέφονται μετὰ μεγίστης ταχύτητος περὶ τὸν ἥλιον, πλὴν ἀνωμάλως πάντοτε ὡς οἱ κομῆται· καθ' ἣν δὲ στιγμὴν πλησιάσωσιν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τῆς Γῆς, θερμαίνονται διὰ τῆς ἐπαφῆς τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος μέχρι βαθμοῦ λάμψεως, καὶ σβέννυνται ἅμα διέλθωσι τὰ ὅρια αὐτῆς. Παρετηρήθη ὅτι κατὰ δύο πρὸ πάντων τοῦ ἔτους ἐποχὰς ὁ ἀριθμὸς τῶν διαττόντων τούτων ἀστέρων αὐξάνει, περὶ τὰς τρεῖς· πρώτας νύκτας τοῦ Αὐγούστου καὶ τὰς τρεῖς πρώτας τοῦ Νοεμβρίου. Ἐν Ἀμερικῇ τῷ 1799 καὶ 1833 τρεῖς κατὰ συνέχειαν νύκτας τοῦ Νοεμβρίου συνέβη ἀληθὴς βροχὴ διαττόντων ἀστέρων, διαρκέσασα ἐξακολουθητικῶς μέχρι πρωΐας· πάντες δὲ ἐφαίνοντο ἀναχωροῦντες ἀπὸ ἓν σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ αὐτὸ δὲ φαινόμενον παρετηρήθη καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην τῷ 1833, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ πλῆθος τοῦτο τῶν μικρῶν ἢ τηλεσκοπικῶν πλανητῶν εἶνε ἄπειρον. Τινὲς διατείνονται πάνυ ἀ-

νοικείως ὅτι ἡ φαινομένη αὕτη διαθέουσα λάμψις εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἐξατμίσεως τῆς θερμότητος τριῶν ἢ τεσσάρων πλησιέστατα κειμένων ἀστέρων.

Ἡ φορὰ τοῦ λόγου καταντᾷ ἡμᾶς ὅπως ποιήσωμεν ἐνταῦθα λόγον καὶ περὶ ἑτέρου εἴδους φαινομένων, μεγίστην ὁμοιότητα ἐχόντων πρὸς τοὺς διαθέοντας ἀστέρας καὶ ἴσως τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ αὐτούς. Συνήθως ἐν ὥρᾳ γαλήνης μετέωρον πυρίφλεκτον, ἐξ ἐκείνων ἅπερ ὀνομάζονται βολίδες ἢ σφαῖραι πυρός, διασχίζει αἴφνης τοὺς ἀέρας, προχωρεῖ πυριλαμπὲς μέχρι διαστήματός τινος, εἶτα δὲ ἐκρήγνυται μετὰ συριγμοῦ ἢ ἐκπυρσοκροτήσεως πίπτον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀντ' αὐτοῦ εὑρίσκεται σῶμα μεταλλικόν, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἀερόλιθος. Οἱ ἀερόλιθοι οὗτοι σύγκεινται σχεδὸν πάντες ἐκ τῶν αὐτῶν χημικῶν στοιχείων, καὶ περιέχουσι πολλὴν ποσότητα χαλκώδους γῆς, σιδήρου, μαγνησίας, θείου, νικέλου, μαγκανησίου καὶ χρωμίου, ἔτι δὲ καὶ μικρὰν ποσότητα ἄνθρακος· ἀλλ' ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐσχηματίσθησαν τὰ σώματα ταῦτα οὔτε εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, διότι οὐδέποτε τὰ συστατικά των στοιχεῖα εὑρέθησαν εἰς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς, διότι τὸ νίκελον καὶ ὁ σίδηρος εὑρίσκεται ἐν αὐτοῖς εἰς στάσιν μεταλλικήν, ὅπερ εἰς οὐδεμίαν ἐπίγειον μεταλλικὴν σύστασιν ἀπαντᾶται. Εἰς πολλὰ μέρη τῆς σφαίρας μας κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἔπεσε πολλάκις βροχὴ τοιούτων ἀερολίθων, πολλοὶ τῶν ὁποίων εὑρέθησαν ζυγίζοντες ὑπέρογκον βάρος, ὡς ὁ πεσὼν ἐν Μεξικῷ, οὗ τινος τὸ βάρος ὑπερέβη τὰς 20,000 χιλιογράμμων.

Πολλοὶ ὑπέθεσαν ὅτι οἱ ἀερόθιλοι οὗτοι ἐκσφενδονίζονται εἰς τὴν γῆν μας ἀπὸ τῶν ἠφαιστείων ὀρέων τῆς Σελήνης, ὅπερ δὲν εἶνε τόσον παραδεκτόν· διότι, ὑπολογιζομένης τῆς δυνάμεως τῶν ἠφαιστείων τῆς Σελήνης ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ τῆς δυνάμεως τινῶν τῶν ἠφαιστείων τῆς Γῆς, εὑρίσκομεν ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχωσι τὰ σεληνιακὰ ὄρη, ὅσον πυριφλεγῆ καὶ ἂν ὦσι, τοσαύτην δύναμιν ὥστε νὰ ἐκσφενδονίζωσι λίθον ἐκτὸς τῆς ἀτμοσφαίρας ἐκείνου τοῦ ἄστρου. Ἀκριβέστεραι παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν παραδόξων τούτων φαινομένων κατήντησαν εἰς τὰ ἑξῆς συμπεράσματα, ἅτινα πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ὀρθὰ καὶ βάσιμα: Ὅτι καθὼς περὶ τὸν ἥλιον ἐκτὸς τῶν μεγάλων πλανητῶν περιστρέφονται πολλοὶ ἄλλοι ἐλαχίστης διαμέτρου τηλεσκοπικοὶ πλανῆται ἢ συντρίμματα μεγάλων σφαιρῶν, οὕτω καὶ περὶ τὴν ἡμετέραν σφαῖραν, ἐκτὸς τοῦ μεγάλου αὐτῆς δορυφόρου, ὃν βλέπομεν καὶ ὅστις μᾶς φωτίζει τὴν νύκτα, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἑκατοντάδες καὶ μυριάδες ἴσως μικροτάτων καὶ σχεδὸν ἀδιορατῶν σελήνῶν, αἵτινες κυκλοφοροῦσι μὲν περὶξ τῆς Γῆς ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς μεγίστας ἀνωμαλίας ὡς ἐκ τῆς σμικρότητος τοῦ ὄγκου των. Ὀσάκις λοιπὸν τὰ καὶ διὰ τηλεσκοπίου ἀόρατα τεμάχια ταῦτα δοκιμάσωσι συντάραξίν τινα, ὠθοῦσαν αὐτὰ πρὸς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἡ προστριβὴ τοῦ ἀέρος παραλύει τὴν δύναμιν τῆς ἐκσφενδονίσεώς των, καὶ ὑπερισχυούσης τῆς ἕλξεως τῆς Γῆς, ἐμπλέκονται εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν αὐτῆς καὶ πίπτουσιν ἐν αὐτῇ. Πᾶσαι δὲ αὗται αἱ μικρογραφίαι, οὕτως εἰπεῖν, τῶν πλανητῶν εἰσὶ τῆς αὐτῆς καὶ ἀπαραλλάκτου φύσεως· ὅπερ ἐπιβεβαιοῖ τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὰ τεμάχια ταῦτα πρέπει νὰ ἦνε συντρίμματα μεγάλου τινὸς ἀρχαίου δορυφόρου τῆς Γῆς, παρεμφεροῦς τῇ Σελήνῃ, ὅστις ἐξηφανίσθη τίς οἶδε πῶς πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων. Δὲν εἶνε δὲ διόλου παράξενος ἡ ἰδέα προϋπάρξαντος δορυφόρου τῆς σφαίρας μας, ἀφοῦ βλέπομεν ἄλλους πλανήτας ἔχοντας ἓξ ἢ περισσοτέρους δορυφόρους.

Καὶ ἐνταῦθα, καταπαύοντες τὴν περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων σύντομον καὶ ἀτελεστάτην ἡμῶν θεωρίαν, (διότι, ὅσα καὶ ἂν ἀνακαλύψῃ ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη, ἀδύνατον εἶνε νὰ φθάσῃ εἰς σταθερὰ συμπεράσματα ἐπὶ σωμάτων τοιαύτης καταπληκτικῆς ἀπειρίας καὶ διαστάσεως), λαμβάνομεν καὶ αὖθις ἀφορμὴν ὅπως θαυμάσωμεν τὰ πάνσοφα ἔργα τῆς ἀνεξαντλήτου καὶ παντοδυνάμου ἐκείνης Προνοίας, ἥτις ἠὐδόκησε νὰ ποικίλλῃ τὸ σύμπαν διὰ τοσούτων ἐξαισιωτάτων ἀναλογιῶν καὶ θαυμασίων διατάξεων. Ἡ θεωρία τοσούτου πλήθους καὶ τοσαύτης φύσεως ἀστέρων, ἀσυγκρίτως τελειοτέρων, φωτεινοτέρων καὶ περιεργοτέρων τοῦ ἡμετέρου Ἡλίου, καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς φυσικώτατα καὶ κατ' ἀναλογίαν ὑποτιθεμένη ὕπαρξις καὶ περιστροφὴ τοσούτων χιλιάδων ἑκατομμυρίων πλανητῶν καὶ δορυφόρων καὶ κομητῶν καὶ λοιπῶν ἀγνώστων οὐρανίων σωμάτων διαφόρου μεγέθους καὶ φύσεως καὶ καταπληκτικῆς φωταυγείας καὶ λαμπρότητος, σαλεύει πραγματικῶς τὸν μικρὸν ἡμῶν νοῦν, καὶ ἀναγκάζει ἡμᾶς ὅπως ἐπιφωνῶμεν ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Δημιουργὸν πάντων τούτων: « Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα Σου, καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων Σου! »

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ.)